

NAPPI

2 | 2025

“

Taiteella on
voima tavoittaa
sellaisia asioita,
joita sanamme
eivät tavoita.

Teemana taide

Yousician madaltaa
kynnystä musiikille

Viittomakielistä
taidetta uudesta
kulmasta

Från blygt barn till
medieproducent

K L V L
Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

2 | 2025 | SISÄLTÖ

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Yousician madaltaa kynnystä musiikille
- 8 Viittomakielistä taidetta uudesta kulmasta
- 11 Kertun ystäväkirjasivu
- 12 Kevätpäivillä hurahdettiin harrastuksiin
- 14 Ujosta lapsesta media-tuottajaksi
- 15 Harrastamalla löytää kavereita ja omat vahvuudet
- 16 Nappi-sivut
- 18 Blomqvisteilla on kokemusta kuulovammaisuudesta kahdessa maassa
- 22 Vinkkisivu
- 24 Tuloksia vuoden 2024 edunvalvonta- ja viestintäkyselystä
- 26 Ajankohtaiset
- 28 Från blygt barn till medieproducent
- 29 Ledare
- 30 Familjen Blomqvist har erfarenhet av hörselhabilitering i två länder

Kannen kuva Marie von Bell

NAPPI

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry:n jäsenlehti

58. vuosikerta | Ilmestyy neljä kertaa vuodessa | Julkaisija: Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry, Ilkkantie 4, 00400 Helsinki, puh. 040 7554 551, www.klvl.fi | Vastaava päätöimittaja: Ari Haaranen, puh. 040 5954 826, ari.haaranen@klvl.fi | Toimitus ja valokuvaus: Marie von Bell, puh. 050 4122 822, marie.vonbell@klvl.fi | Taitto: Tapio Lipasti, puh. 040 5711 259, tapio.lipasti@gmail.com | Toimitusryhmä: Ari Haaranen, Kirsik Koskinen, Sari Suokas, Aku von Bell, Toni Hilden, Satu-Maria Turunen, Lotta Taarasti | Kääntäjä Hannele Rabb | Painopaiikkia: Suomen Uusiokuori Oy | Osoitteenvuotokset ja tilaukset: puh. 040 7554 551, toimisto@klvl.fi | Postitus: Itella | Tilauhinta: 40 e/vuosikerta | Aineiston lainaaminen sallittua, jos lähde mainitaan täydellisesti | KLVL ry vastaa artikkeleissa esitetyistä näkemyksistä ja asia-issällöstä vain, jos artikkeliin mainitaan edustavan KLVL ry:n virallista kantaa | ISSN 0357-9476

Nro	Aineistopäivä	Ilmestyy
1/2025	29.1.	7.3.
2/2025	7.5.	13.6.
3/2025	13.8.	19.9.
4/2025	5.11.	12.12.

KLVL ry:n henkilökunta:

Sari Suokas, toiminnanjohtaja, 050 5613 752, sari.suokas@klvl.fi, hallinto ja talous, edunvalvonta ja verkostot

Toni Hilden, järjestökoordinaattori, 040 7554 551, toni.hilden@klvl.fi, viestintä, jäsen- ja yhdistyspalvelu, hallinto ja laskut, tapahtumien ja kurssien järjestäminen

Tarja Lindholm, vertaistointiminnan koordinaattori, 050 3010 503, tarja.lindholm@klvl.fi, tapahtumien, leirien ja kurssien suunnittelu ja järjestäminen, lastenohjauksen koordinointi

Lotta Taarasti, järjestöassistentti, lotta.taarasti@klvl.fi, 044 792 6986, vertaistointiminnan ja viestinnän avustavat tehtävät

Aku von Bell, toimittaja, aku.vonbell@klvl.fi, Nappi-lehti

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

NAPPI | PÄÄKIRJOITUS

Millainen voisi olla sellainen kielimuoto, joka koskettaisi meitä jokaista?

Työntekijäni kuuluu viittomakielten tutkimustyöön, jonka parissa olen usein miettinyt kielen ulottuvuutta jokapäiväisessä elämässämmäme. Meitään on moneksi. Samaa pätee kieliin, kun on olemassa kirjoitettuja, puhuttuja ja viitottuja kieliä unohtamatta muita kommunikointitapoja. Identiteetin näkökulmasta on ihailtavaa, että jonkin kielen varaan voi rakentaa minä- ja maailmankuvansa. Viime aikoina olen kuitenkin pohtinut sitä, että me tarvitsemme myös sellaista kielimuotoa, jonka avulla ymmärtäisimme toisiamme paremmin yli kieli- ja kulttuurirajojen. Olisikohan viittomakielinen runous yksi potentiaalisista sillanrakentajista?

Viittomakieliset runot voivat syntyä itsestään tai käännettyä esimerkiksi suomen kielen pohjalta. 'Puhdas' viittomakielinen runo juontaa juurensa eri ruumiillisista elementeistä, kuten käsistä, päästä, ilmeistä ja kehosta. Ne tekevät saumattomasti yhteistyötä muodostuen monisäikeisen kokonaisuuden, jota katsellessaan voi tuntea olevansa kuin elokuvissa. Runot ovat monitulkintaisia ja sisältävät paljon vertauskuvia. Myös toisto ja symmetria näyttelevät tärkeitä rooleja, koska toiston avulla korostetaan joakin asiankohtaa tietyllä toistomäärällä ja symmetriassa viittomien paikantamisen eri tiloihin ikään kuin vahvistaa runon sanomaa. Se juuri on kiehtovaa, miten esimerkiksi auringon paikantaminen pään yläpuolelle ja meren aaltojen sijoittaminen vatsan eteen muodostaa loogisen kokonaisuuden.

Lisäksi viittomakielisen runouden hienoutena on se, että kiinteitä viittoja (vrt. vakiintuneet kirjoitetun/puhutun kielen sanat) kässillä ei tarvitse aina

ymmärtää. Viittomakieltä taitamaton voi päästä juonesta kiinni, kun löytää vivah-teita siitä, kuinka ilmeet vaihtuvat surusta iloon, viittomisen rytmittämisenstä vauhdikkaammin tai hitaammin. Tai esimerkiksi roolinvaihtoa muistuttavasta toiminnasta, jossa keho otetaan mukaan estradille näyttämään jotakin ilmiötä. Vaikuttavin tähänastisista näkemistäni on ollut eräs lätkäruno, jossa viittoja eläytyi mailan varteen niin, että varsi tai pui tai pumistaan ja tärisi antaan kiekolle sellaista kyytiä, että Patrik Laineenkin hirmukuti olisi kalvennut sen rinnalla.

Suositteleen lämpimästi tutustumaan Kuurojen Liiton ylläpitämään viittomakieliseen kirjastoon (<https://viittomakielininkirjasto.fi/>), josta löytyy monia upeaa runoja. Viittomakielinen runo vei minut luudan kyydissä Harry Potterin velhokoulua salaperäisesti muisuttavaan yhteisöön, jossa minut otettiin lämpimästi vastaan, vaikken aluksi osannutkaan suomalaista viittomakieltä kunnolla.

Juhana Salonen

Olen viittomakielinen kuuro ja työskentelen projektitutkijana Jyväskylän yliopistossa. <https://juhanasalonen.com/>

Teksti Aku von Bell

Kuvat Aku von Bell & Yousician

Yousician madaltaa kynnystä musiikille

Vellu Halkosalmi on työskennellyt Yousicianilla vuodesta 2017 musiikkipedagogina. Hän on koulutukseltaan kitaransoiton- ja musiikkiteorian opettaja, jonka lisäksi hänellä on laaja koulutus muun muassa kapellimestariksi. Musiikkiopistossa koulutusta saaneet saattavat tunnistaa hänet parhaiten Tohtori Toonika -oppikirjasta, joka on laajassa käytössä Suomessa musiikin perusopetuksessa.

– Opiskelin ja opeinkin myöhemmin Pop & Jazz Konservatoriossa Helsingissä. Sain hyvin laajan koulutuksen musiikkiin ja pystyisin periaatteessa pyörittämään itsekseni musiikkikoulua. Tehtäväni Yousicianilla on tukea sovelluksen kehitystä, jotta se vastaa paremmin oppijan tarpeisiin. Aloitin kitaransoiton uudestaan vasenkätilsellä kitaralla, koska halusin muistaa taas, miltä oppiminen tuntuu, kun on täysin uuden ärellä. Kokeneksestanikaan ei ole juuri apua, kun kaikki motoriikka puuttuu.

Halkosalmi aloitti Yousicianilla freelancerina vuonna 2017. Vuodesta 2018 lähtien hän on työskennellyt täyspäiväisesti sisällöntuotannossa ja auttaen tuotekehityksessä. Hänen tärkein tavoite on antaa muille siitä hyvästä, mitä hän on itse musiikkiurastaan saanut.

– Olen saanut musiikilta niin paljon enemmän kuin olisin koskaan voinut unelmoida. Haluan olla nimenomaan Yousicianilla, koska suurin yleisömme ovat ne, jotka vasta aloittavat soittamisen. Uusia oppilaita aloittaa joka kuuksi puoli miljoonaa. Yousicianin vuosimaksu vastaa muutamaa soittotuntia, mikä tekee musiikinopetuksen saavutetavammaksi suuremmalle yleisölle.

Yousicianilla voi soittaa sekä musiikin perusteisiin tutustuttavia harjoitteita että tuttuja kappaleita siten, että sovellus ohjaa soittajan soittamista ja näyttää, kuinka soitto onnistuu. Sovellus nojaa vahvasti visualisiin elementteihin, jotka selkeyttävät soittamista uusille soittajille. – Yousician tarjoaa käyttäjälle useita vaihtoehtoja musiikin visualointiin. Perinteisen nuottikuvan lisäksi tarjolla on tabulatuuri kielisoittimille, sekä erilaisia graafisia notaatioita pianisteille ja laulajille. Musiikin oppimisessa on erittäin hyödyllistä, että hahmottaa musiikin rakenteena, joka koostuu paloista. Sitä voisi verrata kirjan tarinaan: jos yrität pitää mielessäsi jokaisen kirjaimen,

et ikinä tule ymmärtämään tekstiä. Kun alat hahmottamaan sanoja, lauseita, kappaleita ja sitten tarinan osia – alkua, käänekohta, lopetus – voit hahmottaa tarinan kokonaisuutena ja kertoa sen toiselle ihmисelle.

Yousicianilla instrumenttien, kuten kitaran, basson, pianon ja ukulelen harjoittelun tarvitsee oikein soittimen, mutta sovelluksella voi lisäksi opetella laulua, johon meiltä jokaiselta löytyy instrumentti omasta takaa. Myös laulamisen tuki perustuu vahvaan visuaalisuuteen.

– Laulaessa sovellus näyttää valkoisella pisteellä ja viivalla, missä laulajan sävelkorkeus menee. Se on kuin hiiren osoitin, jota ohjataan omalla äänellä. Omaa ääntää ei tarvitse siis kuulla, koska sen voi nähdä. Paljon laulaville syntyy lihasmuisti, josta he tietävät suoraan, miltä minkäkin äänen tuottaminen tuntuu. Laulaminen kuten musiikki ylipäätään on todella kokonaivaltainen kehollinen kokemus. Minullakin oli tapana laulaa lapsille iltaisin, kun he olivat pieniä.

Oppaan tärkein tehtävä on auttaa oppilasta löytämään itselleen paras reitti oppimiseen

Halkosalmi on toiminut musiikinopettajana viisi vuotta näkövammaisten kulttuuripalveluissa. Erityslapsille ja -nuorille opettaminen osoitti hänelle, että jokainen oppija on uniikki ja kykeneväinen löytämään reittejä, joilla pystyy oppimaan itselleen parhaalla tavalla.

– Huomasin nopeasti, etteivät he olleet näkövammaisia samalla tavalla: osa kykeni toimimaan käytännössä kuten näkevät, kun osa taas toimi täysin eri tavalla. Minun pitää nöyrästi asettaa omat oletukseni sivuun ja aktiivisesti ottaa selvää, millä tavalla tämä oppija on erilainen ja mikä on hänen toimivin tapa oppia. Eiväthän kaikki näkevät kääpiä opiskella. Musiikinopettaminen pitää käydä aina keskustellen ja kommunikoiden, jotta voi ymmärtää oppijaa paremmin ja sen ymmärryksen kautta auttaa eteenpäin.

Halkosalmi painottaa opettajan kuuntelun taidon tärkeyttä. Ei siis pelkän kuulemisen, vaan pyrkimyksen kuunnella ja ymmärtää toista ihmistä kommunikaation takana. Hänen mukaansa oppilaissa ei ole valmiita malleja, joita voi soveltaa, vaan opettajan roolisissa on tärkeää ymmärtää oppijan yksilöllisiä rajoitteita ja miten hän soveltaa ja mukauttaa opetusta omiin kykyihinsä.

yousician

Yousician on kahden Tampereen teknillisessä korkeakoulussa opiskelleen vuonna 2010 perustama yritys, joka on kehittänyt Yousician- ja GuitarTuna-nimiset sovellukset. Yousician on oppimissovellus, jonka avulla käyttäjä voi opetella soittamisen ja laulamisen perusteita, sekä soittaa kappaleita siten, että sovellus näyttää, soittaa ja käyttää kappaleita oikein.

Yousicianin avulla voi opetella soittamaan kitaraa, ukulelea, bassoa ja pianoa sekä laulamaan. Instrumenttien opettelun tarvitaan oikea soitin. Pianonsoiton voi aloittaa myös puhelimella tai tabletin näytöllä olevalla ruutukoskettimella. Laulamiseen riittää, että laitteessa on mikrofoni – joko puhelimella tai tabletin oma tai tietokoneeseen kytketty.

Yousiciania voi käyttää älypuhelimella, tabletilla sekä Windows- ja macOS-tietokoneilla. Sovellusta voi käyttää 11 kielellä. Suomi tai ruotsi eivät lukeudu näihin. Sovelluksella on 20 miljoonaa kuukausittaista käyttäjää, joista suomalaisia on noin prosentti. Sovellukseen saa tekstyksen.

Yousician ohjaaa soittajan soittamista visuaalisilla elementeillä näyttäen, kuinka soitto onnistuu.

– Opettajan roolissa on tärkeää ymmärtää oppijaa tarpeeksi, jotta voi olla hänenle hyödyksi. Tärkeää on myös ymmärtää, että lapset ja nuoret oppivat joka tapauksessa oli opettaja tai ei. Opettajan osuutta oppilaan oppimisessa ei välträmättä ole helppoa erottaa. Olen itsekin usein huomannut, etten ole aina varma, mikä siinä opetuksessa on oppilaaseen tarttunut, ellei hän ole sitä itse minulle myöhemmin kertonut. Joskus se on ollut jopa yllätys, että oppilas on osoittanut jonkun yksittäisen lauseen, joka minun mielestani ei ole ollut se oleellisin asia, että siitä hänelle oli se rautalanka auennut.

Musiikki pitää mielen kunnossa – aivan kuten liikunta kehon

Halkosalmen mukaan musiikki on itseensä arvokas osa ihmisiä ja yhteisöjä,

mutta sillä on myös suuria hyötyjä niin fyysiseen kuin psykkiseen terveyteen. Hän toivoisi, että useampi kokeilisi musisointia, joko soittaa tai laulaen. Musikaalisuuden suurimpina haasteena hän näkee sen, että omaa taitotasoaa verrataan maailman parhaimpiin.

– Toivon, että musisointiin voitaisiin suhtautua samalla tavalla kuin peruskunnon ylläpitämiseen liikunnalla. Kävisimmekö niin usein ulkona kävelyllä tai lenkeillä, jos ajattelisimme, että vain olympiaurheilijat kehtavat juosta ulkoona? Musiikki vaikuttaa olevan meille todella henkilökohtaista. Moni pelkää aiheetta, että oma musikaalisuus pitää kätkeä, jos ei ole parhaiden joukossa.

Musiikilla, kuten taiteella ylipäätään, on Halkosalmen mukaan lisäksi tärkeä tehtävä: auttaa ihmisiä ilmaisesmaan asioita, joita he eivät voi sanallisesti ilmaista.

– Monilla on tänä päivänä keskittymiskyky selkeästi lyhentynyt. Soittaminen on yksi parhaisista tavoista syventyä johonkin asiaan rauhassa. Siitä syntyy positiivisia vaikutuksia kaikkiin elämänalueisiin. On myös tieteellistä näyttöä, että musisointi – tasosta riippumatta – edistää aivojen hyvinvointia. Musiikki on kanava purkaa tunteita ja ilmaista kokemuksia, joita meihin kertyy. Taide terapiassa käy monia, jotka eivät voi ilmaista sanallisesti sitä, mitä heille on tapahtunut tai mitä he ovat kokeneet. He voivat kuitenkin tehdä siitä kuvan. Uskon vilpittömästi, että taiteella – oli se sitten ääntä, kuvaa tai liikettä – on voina tavoittaa sellaisia asioita, joita sanamme eivät tavoita.

Andrea Wieland käyttää Yousiciania implantoidun korvan kuulon harjoittamiseen

Andrea Wieland on alun perin kotoisin Yhdysvalloista. Hän on työskennellyt Yousicianilla kolme ja puoli vuotta järjestelmäluotettavuusinsinöörinä. Hänen ryhmänsä on vastuussa siitä, että sovellus pysyy rakenteellisesti kestävänä, luotettavana ja turvallisena. Andrea menetti kuulon oikeasta korvastaan yllättäen. Häelle on tehty implantointi viime vuoden elokuussa. Hän käyttää toisinaan Yousiciania kuulonkuntoutukseen tukemiseen.

– En kutsuisi itsenäni muusikoksi, vaan musiikin oppijaksi. Nautin laulusta ja pianon soitosta. Käytin Yousiciania jonkin verran pianon soiton harjoittelun alkuvaiheessa kuulonmenetyksen jäl-

keen. Kun kuulen musiikkia arjessani, joudun nojaamaan melkein pelkästään vasemman korvani kuuloon. Oikea korva ei kykene tunnistamaan kuin yksinkertaisia yhden änen melodioita, mutta soinnut ja useamman instrumentin koonpanot kuulostavat vain meteliltä.

– Sävelkorkeuden tunnistaminen on ollut kaikista vaikeinta oikean korvani kuulossa. Pidän todella paljon mahdollisuudesta yhdistää Yousician-sovellus suoraan sisäkorvaistutteeseen bluetoothilla, koska voin eristää sovelliuksen änen pelkästään oikeaan korvaani. Tällöin voin keskittyä pelkästään sen harjoittamiseen. Sovelliuksen visuaalisuus on todella hyödyllinen tuki. Erityisesti kun laulun sävelkorkeuden näkee ruudulta. Luulisin, että siitä olisi apua kuulovammaisille. Tosin en ole kokenut täytä kuuroutta ja olen tottunut kuulemaan sekä laula-

maan, jojen en osaa sanoa auttaisiko sovellus ihan kaikkia.

– Koska istute toimii hyvin eri tavalla kuin korva, musiikki voi olla aluksi vaikeaa. Puheenymmärrys kehittyi nopeasti, mutta sävelkorkeuden tunnistaminen on ollut minulle hidasta. Sovellus on auttanut säveltason tunnistamisessa visuaalisesti, jolloin on helpompi tunnistaa se kehollinen kokemus, jolta tietyn sävelen tuottaminen tuntuu. Minun on ollut myös vaikeaa löytää työkaluja, joilla voi erottaa tiettyjä ääniraitoja, kuten laulumelodian, säestyksen ja niin edelleen. Jos kuuntelen ääniraitoja erikseen, minun on helpompi tunnistaa kappaleiden eri osat ja rakentaa kappale pääsäni vähemmän meluisaksi. Kuulokuntoutukseni on vielä alkuvaiheessa, mutta olen optimistinen, että se kehittyy vielä pitkälle.

Teksti Marie von Bell

Kuvat Marie von Bell ja Heidi Koivisto Robertson /Ursa Minor

Logo Teemu Lipasti-Sjöroos

Viittomakielistä taidetta uudesta kulmasta

Viittomakielisen esittävän taiteen osuuskunta Ursa Minor täyttää tänä vuonna 10 vuotta. Vaikka taivalta on takana jo vuosikymmen, haluaa Ursa Minor löytää yhä uusia tapoja tehdä taidetta ja nauttia sitä.

Roihipellon teollisuusalueen toimistorakennuksesta löytyy Ursa Minorin toimisto, joka on kaikkea muuta kuin karu ympäristönsä. Tila on kotoisa, pastellin värisen, kutsuva – ja täynnä kasveja.

– Nämä olivat lavalla esityksessämme Growth, ja nyt ne somisivat toimistoamme, kertoo Ursa Minorin perustaja ja tuotannonlinnen johtaja **Anne Sjöroos**.

Growth oli Ursa Minor Ensemblen rajoja rikkova esitys, joka haastoi niin kuulevien teatterin perinteitä kuin viittomakielisen teatterin traditioita. Mitä jos näyttämöllä saa olla kuuro ja koko näyttämö on kuuro? Minkälainen viittomakieli so pii lavalle? Voisiko liikettä havaita esimerkiksi joustavan lattian avulla, onko näyttelijän aina viitottava kohti yleisöä? Onko olennaista, että joka viittoman näkee, vai voiko lavalla tapahdu asiaita yhtä aikaa?

Ensembleen kuuluu neljä näyttelijää ja teoksen taiteellinen suunnittelu ja toteutus oli Ursa Minorin toisen perustajan ja taiteellisen johtajan Noora Karjalaisen käsialaa. Esitys sai ensi-iltaansa vuonna 2021 Kulttuurikeskus Caisassa ja sitä esitettiin vielä 2024 muun muassa Turun kaupunginteatterissa.

Mikä Ursa Minor?

Koska Ursa Minor ei kuitenkaan ole vain yksi esitys, kelataan hiukan taaksepäin ja selitetään kunnolla, mikä se on.

– Esittävän taiteen osuuskunta. Sillä ajatuksella silloin 10 vuotta sitten lähdettiin. Nyt meillä on tarjolla kuitenkin mediaa, tapahtumatuotantoa, teatteria, harrastustoimintaa ja asiantuntijapalveluita ja -luentoja liittyen esimerkiksi saavutettavuuteen. Saatamme käydä kertomassa esimerkiksi teattereissa, miten kuuroja katsojia voi huomioida, lisäksi tuotamme erilaisia tapahtumia ja esityksiä. Olemme tehneet yhteistyötä esimerkiksi Viittomakielisen kirjaston ja Pikkukakkosen kanssa, Sjöroos kertoo.

Tänä vuonna työn alla on myös uusi Koneen Säätiön ra-

Kun Sjöroos oli nuori, ei esikuvia kuuroista yrittäjistä ollut. Puhumattakaan siitä, että olisi vielä nainen ja kulttuurialalla. Esikuvia ei edelleenkään ole paljoa, mutta nyt Sjöroos on itse esikuvana nuoremmille.

hoittama teatteriesitys The Disobedient Gene (tottelematon geeni). Esitys ja sen työstö on myös osana osuuskunnan taiteellisen johtajan Noora Karjalaisen väitöskirjaa. Teos ottaa kantaa ajattelutapaan, jossa geeniterapia ja -tutkimusta tehdään ajatuksella, jossa ”kuurousgeeniä” yritetään hävittää. Tällä hetkellä esityksen tehdään taustatyötä ja kerätään aineistoa. Kantaesityksensä se tulee saamaan marraskuussa Helsingissä.

Ursa Minor on myös mukana **Harrastamisen Suomen malli -hankkeessa** *). Heillä on Pitäjänmäen peruskoulussa viittomakielinen ilmaisukerho, jossa on viittomakielisiä alakouluikäisiä lapsia. Ohjaajat ovat itse kuuroja viittomakielisiä taiteilijoita ja tarkoitukseensa on mielekkään harrastuksen lisäksi kannustaa lapsia löytämään oma taiteilijuutensa.

– Suomessa on toki aikuisia kuuroja taiteilijoita, mutta heidän alkutaipaleensa ei ole aina ollut niin helppo. He ovat joutuneet opiskelemaan tai tekemään taidetta kuulevien kanssa, eivätkä ole aina vältämättä päässeet mukaan porukkaan. Tietynlaiset esikuvat ovat puuttuneet, eikä ole ollut konkreettisia kokeumuksia kuurosta taiteiliuudesta. Siksi halusimme, että lapset pääsisivät taideharrastamisen pariin omalla kielessään ja oman kulttuurinsa piirissä, Sjöroos summaa.

Sjöroos toivoo, että viittomakielisen ilmaisukerhon konsepti kopioitaisiin ja saataisiin käyttöön myös muualle Suomeen. Tämä olisi helposti mahdollista esimerkiksi ilmoittauksilla mukaan Harrastamisen Suomen malli -hankkeeseen.

*) Opetus- ja kulttuuriministeriön Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Malli on käytössä 258 kunnassa. Ministeriö myöntää kunnille hakemusten perusteella avustusta mallin mukaisen harrastustoiminnan toteuttamiseen.

Ursa Minor Ensemblen esikoisteos Growth tutkii luonnon takaisin valtaamien paikkojen ja ekologisen muutoksen kautta kuuron esiintyjän ruumista ja todellisuutta. Kuvassa näyttelijä Olga Green. Kuvaaja: Heidi Koivisto Robertson.

Ei sopeuduta kuulevien ehtoihin

Kieli- ja kulttuurivähemmistönä kuurot viittomakieliset kärsvät vähemmistöstressistä. Kaiken aikaan vastaan tulee tilanteita, joihin pitää sopeutua ja jännittää uusia tilanteita ja kohtaamisia.

– Kyllä se näin on, että taide on myös aktivismia. Kuten muuallakin yhteiskunnassa, niin myös näyttämöllä oletus on, että kuuron on sopeuduttava kuulevien maailmaan ja jättettävä itsessään jotain pois ollakseen osa kuulevien tapoja, Sjöroos toteaa.

Mikä on taiteen merkitys ihmiselle ja vähemmistöille? Miksi ei riitä, että taidetta voi harrastaa ja esityksistä nautti esimerkiksi tulkin avulla?

– Me järjestämme myös esimerkiksi taideopastuksia, koska jos menet kuurona – vaikka taidenäytelyn kierrokselle – ja tilaat mukaan tulkin, tietoa kyllä välittyy, mutta silti tuntuu, ettei opastusta ole suunniteltu sinua ajatellen ja varten. Opastukset viittomakielellä ovat hyvin erilaisia: pystyt kommunikointaan suoraan viittomakielellä oppaan kanssa ja saat ensikäden tietoa. Tällainen saattaa kuulostaa pieneltä asiasta, mutta sillä on iso merkitys, Sjöroos korostaa.

Myös nuorille suunniteltujen kerhojen tarkoitus on, että siellä ei tarvitse selviytyä ja pinnistellä vaan voi olla täysin oma itsensä ja keskityä siihen, että on kivaa ja luoda oman näköisesti taidetta. Harrastaessa omalla kielessä oma identiteetti kehittyy ja löytyy työkaluja ja termejä sen kehittämiseen.

Kotoisa olo

Jotta voi luoda omanlaistaan taidetta ja olla täysin oma itsensä, on oltava kotoisa olo. Se ei aina kuuroilla ja kuulovammaisilla toteudu kuulevien maailmassa.

– Myös monet aikuiset kuurot taiteilijat kaipaavat vertaistukea ja saattavat kokea olevansa yksin ripoteltuna pitkin Suomea. Eriaiset yhteiset tapaamiset ovat todella arvokkaita. Kokeimus yhteisöllisyystä on tärkeää ja se, että pääsee vaihtamaan ajatuksia ja kokemuksia äidinkielellään. Tällaiset kohtaamiset ovat jotain, jota haluamme myös järjestää, Anne Sjöroos kertoo.

Viime vuonna on perustettu Kuurojen Taiteilijakilta ry, jonka kautta kuurot taiteilijat pääsevät keskustelemaan keskenään.

– Tässä on kyse yhtä lailla käytännön asioista kuten apurahojen hakemisesta kuin hyvin ideologisista teemoista kuten taiteilijain identiteetin luomisesta ja henkisestä puolesta. Kaikkea tätä tarvitaan, Sjöroos summaa.

Voiko kotoisan olon saada aikaan esimerkiksi harrastukseen, vaikka muut eivät olisi viittomakielisiä?

– Tärkeintähän lapsille on, että harrastuksissa on kavereita. Jos saa harrastukseen viittomakielisen kaverin mukaan niin siellä viihtyy. Silti on se niin kivaa ja rentouttavaa, jos pystyy itse suoraan kommunikoimaan ohjaajalle ja muille ryhmäläisille. Sehän on tärkeintä, ettei kokisi olevansa yksin.

Yritys yhdistysten keskellä

Toimijana kuurojen kulttuurikentällä Ursa Minor on hiukan outolintu – se on voittoa tavoitteleva yritys. Monet yhteistyökumppanit ovat yhdistyksiä, mutta Ursa Minor on porskuttanut eteenpäin eikä ole joutunut antamaan periksi taiteellisesta visiostaan.

– Tällä hetkellä kulttuurikentällä näyttää synkältä, mutta uskon, että tämä on vain vaihe ja tästä noustaan vielä. Kymmenen vuoden päästä toivoisin, että meillä olisi vaikka kymmenen työntekijää ja voisimme tarjota kulttuuritoimintaa kansallisesti ympäri Suomen! Olisi viittomakielistä teatteria, mediaa, ohjelmaa ja taiteen tekemistä. Haaveilen kulttuuritalosta, johon kaikki maailman taiteilijat saisivat tulla kuin omaan kotiinsa.

Alakoululaisten ilmaisuharrastusryhmä Valokalat kokoontuu joka viikko Pitäjänmäen koululla. Ohjaajina toimivat Olga Green ja Silja Ruonala.

Kuvat Kertun kotiarkisto, Marie von Bell,
Adobe Stock ja Lipasti

Kerttu

9 vuotta

Ketä perheeseen kuuluu Perheeseen kuuluu äiti Kirsi, isä Kari, pikkuveli Kusti 6 v, pikkusisko Kaisu 2 v ja pikkuveli Kuisma 6 kk.

Millainen koti Iso ja kolmikerroksinen koti. Eriillistalo. Siinä on kiva piha. Pihassa parasta on, että keppihevosilla eli keppareilla mentäessä tuntuu kuin olisi maaistossa, luonnossa.

Mitä kuuloapulaitteita käyttää Kuulolaitteita.

Kuulokaverit Tää on vaikea kyssäri. Minulla on monta: Venla, Aaron, Sara, Milja ja Ilja. En muista kaikkia, kun heitä on niin monta.

Mukava muisto kuulokaverin kanssa Kesäpäivillä pari vuotta sitten ollut Disco. Tanssi ja onnenpyörä olivat parhaita.

Toiveammatti Voinko sanoa monta? Ratsastaja ja kondiittori

Koulu, jossa käy Kaiyokselan alakoulu

Lempiaiso koulussa Tietysti kässä ja kuivis

Kielten oppiminen on Suomen kansallinen tavoite. Tämä tarkoittaa, että kaikki suomalaiset oppivat kielensä ja sen käytettävyyttä. Tämä on yksi Suomen päämäärä. Kielten oppimisen tavoitteesta on jo tullut monen suomalaisen elämän osa.

Kielet, joita käytetään suomi, englanti ja suomalaisen viittomien
Lampelöön Sarkkujen japaninpystykorva nimeltään Churro.

Lempielain Serkku

Lampiukko Tervijärvi tätä edes laajempi Nuudelit!

Lempiruoka Tarviko tata edes kysy? Nu
Lempiruoka Tuleva jääkäri

Lempivari Turkoosi ja vaaleanpunaiset
lauatikkurit. Pinta: Rööp, üldüüs:

Lempielokuva Risto Räppääjät. Lähde: <https://www.ristorapptaja.com>

Lempipeli Twister lautapeleistä ja puhelimessa Star stable.

Lempimusiikki Marcus ja Martinus ja sitten suomalaisista VIIVI.
Lempikirja Star stable. Ne on pitkiä, niissä ei ole kuvia ja ne on

Harrastukset Kuoro, tanssi, kuvataidekoulu, tiedekerho, kaikenlainen askartelu kotona kuulolaitekoruihin ja leikkihevosiihin liittyen sekä kepparit. Tykkäään tehdä omia riimuja leikkihevosille ja papan kanssa tehtiin niille yhdessä oma talli. Minä suunnittelin, pappa alkoi rakentaa ja minä myös sahasin. Siihen tuli viisi karsinaa ja pesupaikka. Vaativa juttu oli leikkivesiputouksen tekeminen hevostallin pihalle. Olen myös ajatellut tehdä oman kepparin. Tarvitaan keppi ja huopaa sekä lankaa. Oon katsellut videoita, joissa ihmiset on tehneet omia keppareita ja lukenut kepparin valmistuskirjaa. Kuulolaitekoruihin saan ideoita, kun ostan niihin tarvikkeita. Viimeksi tein koruun oman nimeni. Tykkäään myös uida ja uin vähän aikaa sitten kilometrin. Sen jälkeen tuntui, että olen ihan voittamaton.

Kevätpäivillä hurahdettiin

Kevätpäiviä vietettiin 3.–4.5.2025 Norrvallassa, Vöyrin kunnassa. Päivien teemana oli "**Harrastus kuuluu kaikille!**". Lapsille oli järjestetty hauskaa tekemistä sisälle, vanhemmat pääsivät kuulemaan nuorten kokemuksista omista harrastuksistaan ja koko porukka pääsi oppimaan viittomaan **Miguel Peltomaan** ohjaamana KAJ-yhtyeen Bara Bada Bastu -kappaleen.

Bara Bada Bastun lisäksi Miguel esitti viitteen UMK-kilpailuissa esiintyneen Costeen kappaleen Sekasin.

Ruotsinkielinen Kajlandia Vöyri on ottanut kaikeen irti viisuhumasta, kun paikallinen KAJ-yhtye pääsi edustamaan Ruotsia Euroviisuihin. Myös Norrvallan leirikeskuksessa oli mahdollisuus ostaa KAJn fanituotteita ja kuvauttaa itsensä saunaan lauteilla. Myös kevätpäivien osallistujat pääsivät viisutunnelmiin, kun Miguel Peltomaan piti musapajan, jossa tanssittiin ja viitottiin Bara bada bastu! Perheet pääsivät myös suunnistamaan ja pelaamaan futsalia yhdessä. Päivän pääteeksi oli mahdollisuus taiteiluun tai tutustua Norrvallan allasosastoon.

Esityksen jälkeen Miguel jakoi nimikirjoituksia ja idolin kanssa pääsi myös yhteiskuviiin saunan lauteille.

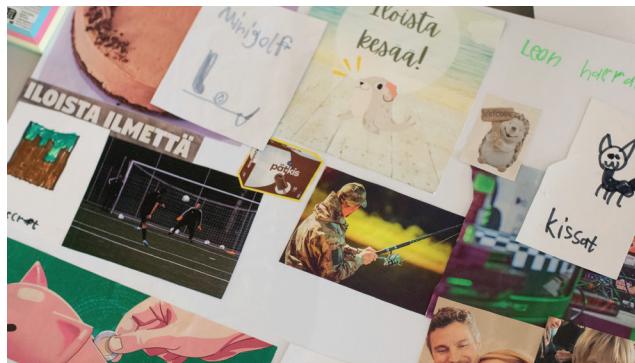
1 harrastuksiin

Perheet pääsivät lauantaina tutustumaan leirikeskuksen ympäristöön suunnistuksen merkeissä.

Pienet pääsivät leikkimään ja tutustumaan toisiinsa niin ulkona kuin sisälläkin.

Unelmakarttaan sai valita erilaisia toiveharrastuksia tulevalle kesälle,

Viikonloppu oli täynnä tekemistä ja uusia ystäviä, mutta maalaushetkessä päästiin hetkeksi keskittymään kaikessa rauhassa.

*Yle tuotti vuonna 2022 yhteensä noin
18 900 tuntia televisio-ohjelmia joista 449 h
tehtijin viittomakielellä*

Teksti ja kuvat Marie von Bell

Ujosta lapsesta mediatuottajaksi

Miguel Peltomaa on monille tuttu mediapersoona muunmuassa Pikku Kakkosesta, Yle Kioskista ja Uuden Musiikin Kilpailusta. Kevätpäivillä Miguel piti puheenvuoron rohkeudesta tarttua tilaisuuksiin ja kuinka hän on käännyt kokeilunhalulla ja omalla tyyllillä harrastuksen ammatiksi.

Vinkit vanhemmille

Miguel kertoo siitä, miten tärkeää perheen ja vanhempien tuki on ollut. Toisaalta hän arvostaa sitä, että kouluun ja harrastukseen mennessään vanhemmat ovat tehneet etukäteen ohjaajien ja opettajien koulutuksen niin, että hän on voinut keskittyä harrastamiseen. Toisaalta sopivan ikäisestä lähtien on myös hyvä ottaa lapsia mukaan keskusteluun niin, että he osaavat tulevaisuudesta itse sanoittaa tarpeitaan.

Ylen tuottamasta ohjelmasta vain noin 2 prosenttia on viittomakielistä. Miguel toivo saavansa aikaan muutosta parempaan.

Joskus väitetään, ettei kukaan kotoa tule töihin hakemaan, mutta Miguelille niin on käynyt. Useampaan otteeseen Yleltä on tullut soitto, joka on johtanut uusiin aluevaltauksiin niin viittomakielisille ohjelmasisällöille, kuin Miguelille itselleenkin. Näitä soittoja ei olisi silti tullut, ellei Miguel olisi aktiivisesti heittäytynyt harrastuksiinsa ja tarttunut tuleviin tilaisuuksiin.

– Mikä on Miguel sun salaisuus? Sitä multa usein kysytään.

Kysymyksellä tarkoitetaan usein sitä, miten Miguelin on onnistunut tuomaan viittomakieltä esiin niin, että se on kiinnittänyt myös ei-viittomakielisten huomion. Syynä onkin hänen oma lähestymisenä viittomakieleen. Hän haluaa tuoda viittomakieltä myös valtaväestön tietoisuuteen inspiroivalla tavalla ilman lukuja ja ryppytotsaisia tilastoja.

Pikku Kakkonen kirkasti tulevia unelmia

Miguel on tullut monelle perheelle tutuksi juuri viittomakielisestä Pikku Kakkosesta. Hän ei ollut ohjelmassa ai-noastaan juontajana, vaan oli mukana konseptin kehittämisenä.

Miguel oli ollut mukana kollektiiv-

vissa, joka esitti muun muassa viittomakielisiä katurunoja. Esiintymisen kautta hän tapasi myös Pikku Kakkosen tuotannon porukkaa ja muutamaa vuotta myöhemmin häntä pyydettiin mukaan kehittämään viittomakielistä Pikku Kakkosta yhdessä juontaja Susanna Volanon kanssa. Ohjelmasta ei haluttu vain puhutun ohjelman käänöstä, sillä kyseessä on kielen lisäksi oma kulttuurinsa. Projektin kesti kaksi vuotta.

– Silloin ymmärsin, että jotain tällaista mä haluan tehdä. Jokin unelma, jota en edes ollut osannut sanoittaa, oli toteutunut.

Muoti murtaa jäätä

Miguel kertoo olleensa lapsena ujo. Vaikka hänellä oli etenevä kuulovamma ja koko perheen oli sopeuduttava vaihtuvii tilanteisiin, oli musiikki perheen liima. Pian musisoinnin lisäksi esiintymien alkoi viehättää Miguelia ja hän alkoi haaveilla rokkitähetydestä. Vuonna 2011 hän sai istutteen toiseen korvaansa. Se mullisti hänen maailmansa – ovi avautui uudella tavalla lähipiiriin ulkopuoliseen maailmaan. Implantti ja kuolon kuntoutus valoivat rohkeutta tutustua uusiin ihmisiin.

Myös muoti on ollut pitkään Mi-

guelin sydäntä lähellä. Vaatteilla ja tyyllillä on voinut sanattomasti tuoda esiin omaa persoonaansa ja vaatteesta keskusteleminen toimii uusissa tilanteissa hyvin jäänmurtajana.

Musiikki pysyi myös matkassa mukana ja itsään musanörtiksi kuvavaa Miguel kertoo kuuntelevansa erilaista musiikkia heivistä räppiin. Laajasta musiikkimausta huolimatta Käärijän Euroviisukappale Cha Cha ei aluksi nappanut ollenkaan. Kappaleen myötä hän itse singahti kuitenkin koko kansan tuntemaksi tähdeksi. Miguelin stailattu somemusvideo, johon hän oli käännytänyt UMK:a varten Cha Cha:n viittomakielelle levisi ennennäkemättömällä tavalla ja soittoja lehtihaastatteluihin alkoi sadella. Nykyään Miguelin oma tuotantoyhtiö tuottaa koko viittomakielisen UMK:n ja Miguel keikkailee monen artistin kanssa esiintymislavoilla ympäri maata. Unelma rokkitähetydestä oli toteutunut.

Yleisössä istuvilta ei juuri tullut lisäkysymyksiä. Sen sijaan moni kiitti siitä, kuinka hienoa on, että heidän lapsillaan on sellainen esikuva kuin Miguel Peltomaa. Varsinkin monelle kaksikieliselle lapselle on todella tärkeää nähdä Miguelin kaltaisia roolihahmoja.

Harrastamalla löytää kavereita ja omat vahvuudet

Onni Salomaa on harrastanut paljon erilaisia liikuntalajeja. Viittomakielistä partiota lukuun ottamatta Onni on harrastanut kuulevien joukossa. Kuuloon liittyvät järjestelyt ovat korostuneet varsinkin joukkuelajeissa ja erityisesti sellaisissa lajeissa, joissa käytetään kypärää, kuten lumilautailussa ja jääliekossa. Kypärän pehmusteita on kustomoitu, jotta kuulolaite mahtuu mukaan ja laitteen kastuessa on pitänyt valmistautua siihen, että kuulo saattaa vain lähteä kesken pelin. Silloin on ollut tärkeää oppia tulkitsemaan tilanteita ja lukemaan ympäristöä muita aisteja käytäen: näkykö pleksistä heijastuksia ja miten muut ympärillä reagoivat. Kuuloon ei voi pelatessa koskaan täysin luottaa.

Vanhempien kanssa valmentajat on ohjeistettu toimimaan kuulovammaisen pelaajan kanssa. Valmentajan tulisi ymmärtää olla näkökentässä, puhua läheltä ja tarvittaessa koskettaa saadakseen huomion. FM-mikrofonia on joskus kokeiltu, mutta silloin muun ympäristön äänet vaivinevat, eikä se ole toiminut joukkuepeleissä. (Tähän saatii vinkki yleisöstä: ohjataan FM-laitte vain toiseen korvaan.) Lisäksi silloin, kun Onni oli pieni, oli tärkeää, että valmentaja osasi toimia, jos kuulolaitteeseen tuli jotain ongelmia.

Pukukopit ovat olleet meluisia, mutta parhaiden kavereiden kanssa on voitu puhua vähän sivummalla. Harrastuksista on löytynyt elinikäisiä ystäviä, kojeet on saatu kuivurissa kuntoon, ja rikkoutuneiden tilalle on saatu nopeasti uudet.

Samira Hashi sai sisäkorvaistutteen neljävuotiaana ja suomalainen viittomakieli on hänen ensimmäinen äidinkielsä. Hänenä on myös aikuisiällä diagnosoitu ADHD, joka on varmasti osaltaan vaikuttanut myös lapsuuden harrastuksiin. Samira kokeili monia erilaisia harrastuksia ja urheilulajeja. Haastavimpia olivat lajit, joissa oli kuormittava ääniympäristö ja nopeasti vaihtuvia tilanteita, esimerkiksi joukkuelajeissa. Mieluisimpina harrastuksina Samiralle jäivät kuvataide, kädentaidot, lukeminen ja videopelit. Samira uskoo, että esimerkiksi tanssilajit olisivat voineet kiinnostaa häntä enemmänkin, jos opettajilla olisi ollut enemmän taitoa ja kokemusta huomioida ryhmässä erilaisia tarpeita. Osassa harrastuksista oppimisen iloa vei myös liian suorituskeskeinen ilmapiiri tai se, ettei lajin parissa ollut muita tyttöjä tai kavereita.

Luovat harrastukset olivat Samiralle mieleen ja hän sai jopa jälki-istuntoa siitä, että hän luki tunnilla salaa kirja. Nykyään Samira on kuvataiteilija ja harrastaa kaikkia visuaalisia taiteita ja käsitöitä maan ja taivaan välistä.

Samira ymmärtää, että vanhempija saattaa turhauttaa, jos lapsi kokeilee monia harrastuksia, mutta vain kokeilemalla voi löytää sen oman juttunsa. Yhtenä harrastuksena hän nosti myös videopelit ja erityisesti simulaatiopelit, joissa käytetään luovuutta ja voidaan harjoitella uusia taitoja kuten 3D-mallinnusta.

Myös Samiralle partio on ollut yksi rakkaista harrastuksista. Sen harrastajajoukko on moninainen yhteisö ja harrastus syventää luontosuhdetta ja kartuttaa oma-aloitteisuutta sekä rohkeutta.

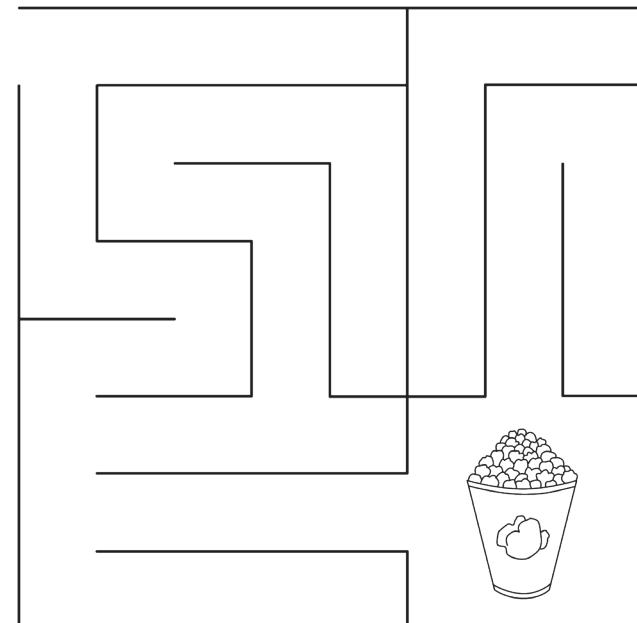
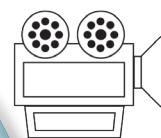
Samira huomauttaa myös, ettei harrastaminen vaadi erityisiä taitoja, vaan voi mennä tutustumaan ja oppimaan.

Omasta harrastamisestaan olivat kevätpäivillä kertomassa nuoret aikuiset **Onni Salomaa ja Samira Hashi**.

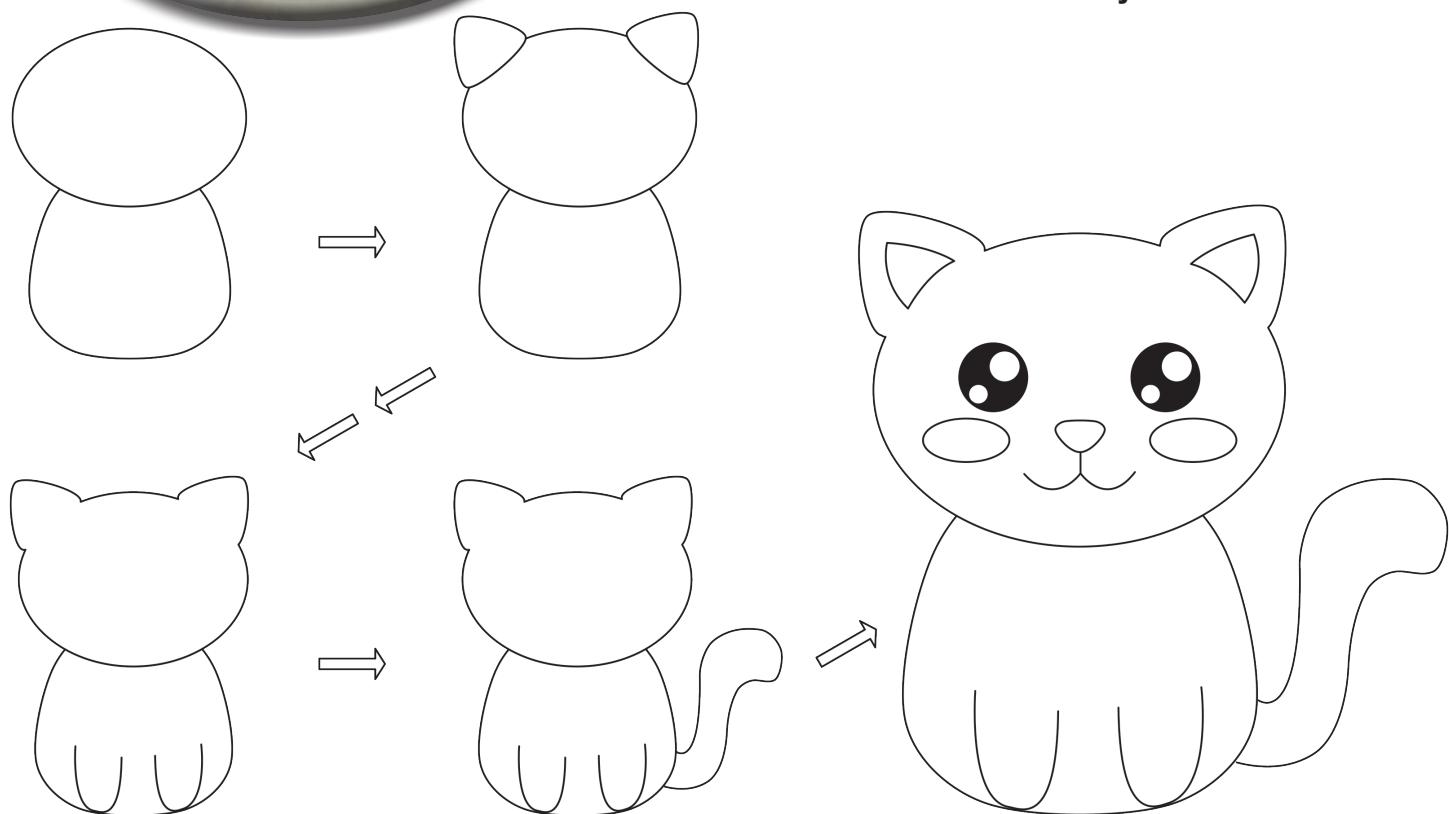

Lue lisää
Samiran taiteesta
Vinkki-sivulta
22.

LASTEN NAPPISIVUT

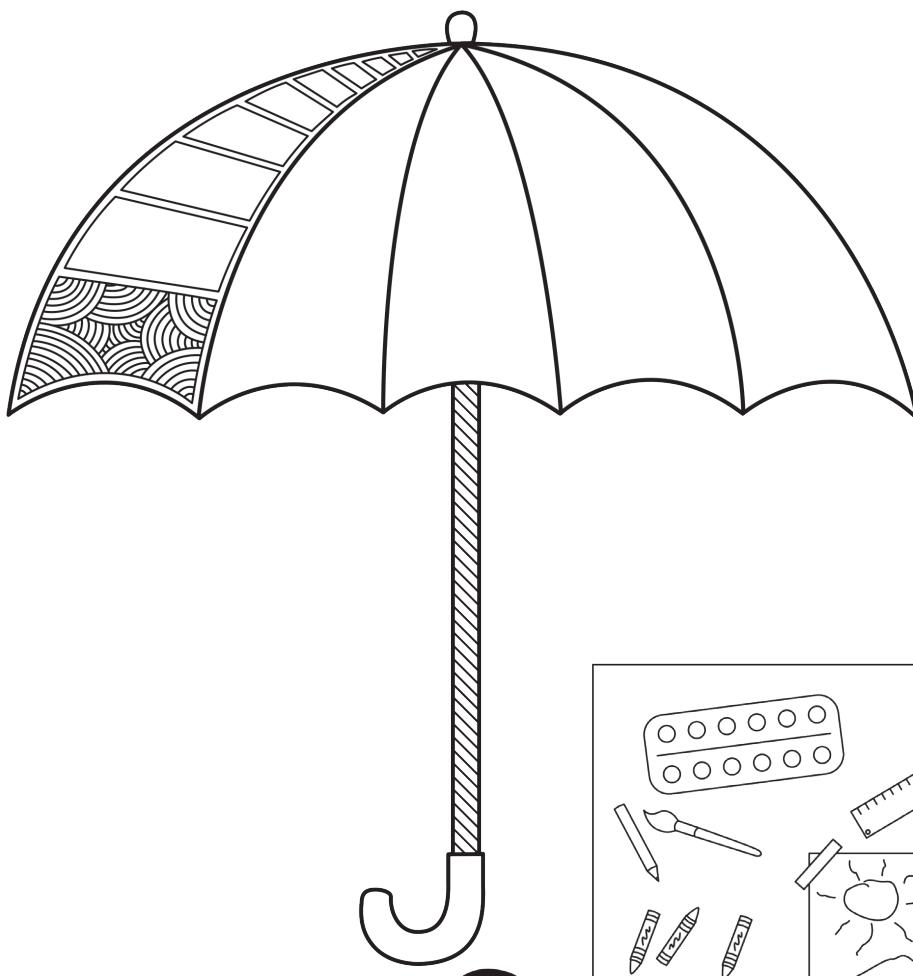
Etsi reitti leffaherkkujen luokse!

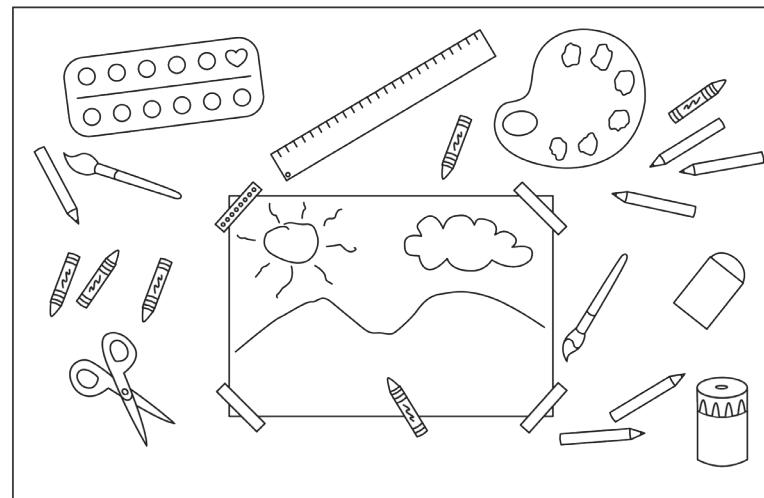
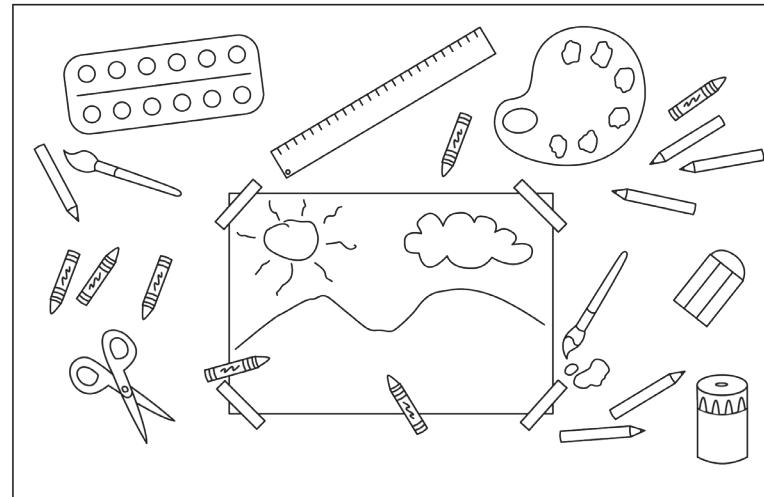
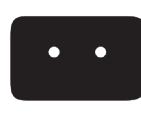
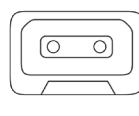
Opettele piirtämään kissa ohjeiden avulla! Kun piirtäminen alkaa sujua, voit lisätä kissoille vaikka raitoja tai täpliä.

LASTEN LEIKIT

Aaltoilu Leikkijät muodostavat piirin. Leikinohjaaja käännytää oikealle 90 astetta niin, että hän seisoo oikealla puolella olevaa leikkijää kohti. Seuraava leikkijä hänen vasemmalla puolellaan käännytää myös 90 astetta ja katsoo leikinohjaajaan päin. Samoin kolmas leikkijä jne. Kaikki piirissä olevat tekevät saman. Heti kun leikinohjaaja huomaa, että liike on kulkenut piirin ympäri, hän aloittaa uuden liikkeen, esimerkiksi nostaa käden ylös. "Suuri aalto" toteutuu taas. Kun leikinohjaaja taas huomaa liikkeen kulkeneen piirin ympäri, hän alkaa uuden liikkeen (nojaa, kumartuu tms.). leikkipankki.fi

Oletko kuullut zentanglesta? Siinä piirretään erilaisia kuvioita esimerkiksi viivoilla tai pisteillä. Zentangle-piirtämistä voit harjoitella vaikka ruutuvihkoon tai omiin piiruskuviisiin. Esimerkiksi Googlesta tai Youtubesta löytyy paljon vinkkejä erilaisiin kuvioihin! Harjoittele zentangle-piirtämistä ja täytä sateenvarjo mallin tai oman mielesi mukaan!

Yhdistä oikein esine ja varjokuva!

Etsi kuvista viisi eroavaisuutta!

Museonvartija Valitaan yksi museonvartija, joka menee salin ulkopuolelle tai ulkona leikkittääessä nurkan taakse. Muut leikkijät ovat museon patsaita, dinosauruksia, joiden keskuudesta valitaan varas. Patsaat ja patsasta esittävä varas asettuvat paikoilleen itse valitsemaansa asentoon ja kutsuvat vartijan paikalle. Museonvartija tulee vartijointikierrokselle, ja yrittää painaa mieleensä jokaisen patsaan paikan ja asennon. Kun museonvartija on palannut salin ulkopuolelle tai nurkan taakse, varas vaihtaa paikkaa tai asentoa. Museonvartija tulee takaisin ja yrittää arvata, kuka on varas. Leikki jatkuu, kunnes varkaat saadaan kiinni ja tämän jälkeen vaihdetaan vartijoita ja varkaita. leikkipankki.fi

Teksti Aku von Bell

Kuvat Aku von Bell ja Blomqvistien kotikansio

Blomqvisteilla on kokemusta kuulovammaisuudesta kahdessa maassa

Helsinkiläisen Blomqvistien perheen äiti **Silja**, isä **Eetu**, 13-vuotias **Ellen**, 9-vuotias **Sofia** ja 4-vuotias **Lauri** ovat Herttoniemen jäähallilla seuraamassa Sofian muodostelmaluisteluharjoituksia. Sofialla todettiin kuulovamma pian syntymän jälkeen, mutta sillle ei ehditty Suomessa juuri enempää tehdä, koska perhe oli muuttamassa Yhdysvaltoihin. Myös perheen kuopuksella Laurilla on todettu kuulonalenema.

Blomqvistien viisihenkisen perheen kahdella nuorimalla lapsella on kuulonalenema. Sofian kuulonalene- ma todettiin jo synnytys- osaston kuulotesteissä. Perheelle ei jäät-

nyt juuri aikaa murehtia asiaa, sillä he olivat suuntaamassa Yhdysvaltoihin.

– Ei me kyllä mitenkään järkytyneitä oltu siitä tiedosta, että Sofialla on kuulovamma. Ehkä hieman epäuskoisia, koska lapsi kuitenkin selkeästi kuuli taval-

lisen puheen. Kun saimme sitten lisää tietoa, ne vähäisetkin pelot hälvenivät. Ymmärsimme, että kyseessä on kuulon alenema, eikä asialle mitään voi. Meidän tehtävämme on vain tehdä parhaamme saamiemme neuvojen mukaisesti, perheen isä Eetu kertoo.

Perhe muutti New Yorkiin Sofian ollessa noin puolivuotias. Sofian molemissa korvissa oli todettu keskivaikea kuulonalenema, mutta kuulokojeiden käyttö sekä kuulonkuntoutus aloitettiin vasta Yhdysvalloissa. Blomqvisteilla kävi uuden kotikaupungin suhteenvaiheessa hyvä onni, sillä New Yorkissa oli kokonaismuuttainen aikaisen puuttumisen ohjelma.

– Melkein kaikki oli ilmaista kuulokojeista puheterapeuttiin ja päiväkotiin.

Sofia (punatakkisista keskimmäinen) muodostelmaluisteluharjoituksissa.

Blomqvistien perheeseen kuuluvat vasemmalta oikealle: Sofia, Silja, Ellen ja Eetu.

Kun Sofia oli kaksi, kävimme vanhempi-lapsiryhmässä, jossa käytin pari tuntia viikossa, puheterapiassa käytin kolme kertaa viikossa ja kaksi kertaa viikossa kuunteluopettajan vierailulla, joissa opeteltiin kuulolaitteiden käyttöä. Palvelut olivat yksityisiä, mutta kaupungin tukemia. Samaa ei voisi odottaa jokaisessa osavaltiossa. Tärkeää on myös miettää, että kaupunki tuki palveluita vain kolmevuotiaaksi asti, huomauttaa perheen äiti Silja.

Perhe palasi Suomeen takaisin kesällä 2020. Koska perhe oli lähtenyt Suomesta pian saatuaan tietää Sofian kuulovammasta, he eivät ehtineet tutustumaan suomalaiseen kuulovammayhteisöön. Eetulla ja Siljalle ei ollut mitään yhteyttä kuulovammayhteisöön ennen Sofian tuloa heidän perheeseensä.

– Liityimme kuulovammayhteisöön vasta Yhdysvalloissa. Vaikka Yhdysvaltoja pidetään yksilökeskeisenä, se on myös todella yhteisöllinen maa ja monet hakeu-

tuvat erilaisiin yhteisöihin. Päiväkodissa oli todella paljon tapahtumia perheille. Toimintaa oli todella intensiivisesti. Koska palasimme Suomeen keskelle koronaa yhteisöllistä toimintaa ei tietenkään ollut niin paljoa tarjolla. Vaikka toiminta Yhdysvalloissa oli intensiivisempää kuin Suomessa, sen tiesi jatkuvan vain tiettyyn vaiheeseen asti. Vaikka tuen määrä Suomessa ei ole sama, se mitä tarjolla on, toimii hyvin ja niitä saa järjestelmällisemmin ympäri Suomen, Eetu pohtii.

Kaksikielinen Sofia pärjää hyvin koulussa ja arjessa kuulovammastaan huolimatta

Perheen äiti Silja toimii luokan- ja matematiikan opettajana peruskoulun ylä- ja alaluokille. Isä Eetu työskentelee pääomasijoitusyhtiössä teknologiajohtajana. Vanhempien huolta Sofiasta on helpotanut paljon se, että kielenkehitys sekä

koulu ovat sujuneet hyvin. Sofia on kaksikielinen, koska perhe asui Sofian elämästä neljä ensimmäistä vuotta Yhdysvalloissa.

– Suomen ja englannin lisäksi Sofia opiskelee nyt espanjaa, koska hän ei vaikuttanut liian kuormittuneelta. Ei ole ollut muuta haastetta koulun kanssa kuin siiän, että meinaavat unohtaa käyttää FM-laitetta, kun Sofia pärjää niin hyvin ilman. Esikoulussa olimme sopineet kisan opettajan ja Sofian välillä siitä, kumpi muistaa FM-laitteen ensin. Voittaja sai tarran, Silja naurahtaa.

Sofia käy tavallista koulua kaksikielisellä luokalla ja hänen kaikki lähimmat ystävänsä ovat kuulevia. Viime kesänä Sofia oli osallistunut KLVL:n kesäleirille yhdessä isosiskonsa Ellenin kanssa. Sofiasta leirillä oli ollut kivaa olla muiden kuulovammaisten lasten kanssa ja hän oli sieltä muutaman uuden ystävänkin löytänyt. Ensi kesänä Sofia on menossa taas leirille. Tällä kertaa parhaan kuulevan ys-

täväänsä kanssa.

– Kyllä minä joskus puhun kuulevista ja kuulovammaisista. Kun vaikka kaveri kysyy, että miksi minulla on kuulolaitteet, kerron olevani kuulovammainen. Sii-tä tuntuu ihan hyvältä kertoa ja ihmiset ovat ymmärtäneet. Koulussakin on mennyt hyvin ja minut on otettu hu-

mioon. Lempiaineeni on liikunta, mutta haluan olla isona eläinläkäri, koska haluan hoitaa eläimiä. Erityisesti hevosia. Olen käynyt ratsastamassa ja harrastan myös keppihevosia kavereiden kanssa. Olen tehnyt oman keppihevoseni ja lisäksi askartelen pahvista ja jäätelöpuikoista hevostalleja, Sofia kertoo.

Perhe liittyi KLVL:n jäseniksi palattuaan Suomeen. Lisäksi tuttuja perheitä on löytynyt Kuuloauriksen kautta. Perheellä ei ole kuitenkaan vielä vahvaa yhteyttä kuulovammayhteisöön, mutta he eivät koe olevansa mitenkään yksin asian kanssa. Sofian isoäidillä diagnosoitiin myös kuulovamma ja hänenle on tehty sisäkorvaistuteleikkauksia.

– Sofia on osannut aina kertoa tosi hienosti ja reippasti kuulovammastaan. Hän on ollut täysin sinut asian kanssa. Hänen isosiskonsa Ellenin luistelukaveri on myös kuulovammainen, mutta Sofialla ei taida olla omia läheisiä kuulovammakaverita. Nähdään kesäleirin jälkeen, jos löytyy uusia, Eetu tuumaa.

Sofian kanssa samassa koulussa kuudennessa luokkaa käyvät Ellen oli perheen ensimmäinen muodostelmaluistelija, jota Sofian oikeastaan seurasivat saman harrastuksen piiriin. Elleniltä murtui muutama vuosi sitten pahasti nilkka, jonka lisäksi selässä on ollut rasitusmurtumaa. Ellen haluaa tulevaisuudessaan olla lääkäri, jotta voi auttaa muita vastaavista vammoista kärsiviä. Hänen mielestään pikkuisarukseen kuulovammassa ei ole mitään ihmeellistä.

– Ei se ole minua kiinnostanut, eikä minun tarvitse sitä ottaa huomioon. Muutamia uimiseen liittyviä viittomia osaan. Kesäleirillä ei ollut mitään ihmeellistä. Kerron kyllä kavereille, että pikkuiskuskolla on kuulolaitteet, jos kysyvät asiasta, mut-

teivat ne kiinnosta heitä, Ellen lataa täydellä varhaisteinin asenteella.

Taitoluistelun lisäksi perheen harrastuksista löytyy lisää taiteellisia elementtejä

Perheen kuopus Lauri käy päiväkodissa. Hänelläkin on todettu lievä kuulonale-nema. Hän ei kuitenkaan tykkää käyttää kuulolaitteita, koska hänen mielessään ne tuntuvat menevän liian syvälle korviin. Hän on aloittamassa jalkapallo-harrastuksen haastattelua seuraavana pää-vänä. Perheestä löytyy muodostelmaluis-telun ja hevosharrastuksen lisäksi monta muutakin harrastusta.

– Minä harrastan työmatkapyöräilyä ja taitoluistelua olen kokeillut lasten jalanjäljissä. Luen ja kuuntelen kirjoja erityisesti historiallisia romaaneja, Silja kertoo.

– Minäkin harrastan pyöräilyä ja lisäksi kuntosalia. Musiikkimaku on aika laida-sta laitaan, mutta taitaa eniten tulla kuunneltua 60–70-lukujen progressiivis-vista rockia. Luen ja kuuntelen kirjoja, mutta pääasiassa tietokirjoja, ammatti-kirjallisuutta, elämäkertoja ja historiaa. Lapsille luen Harry Potterita iltaisin, Eetu kuvaaa.

– En lue mitään. Kuuntelen Suomi-räpiä, Ellen tiuskaisee.

– Ei pidä paikkaansa. Aiemminhan sinä luit tosi paljon. Ja olehan nyt lukenut Hobittia, Silja huomauttaa ja Ellen nyökkää.

– Olen aloittamassa pianon soittoa. Soittelen ihan omaksi huvikseni koto-na. Enkä tunneilla, mutta katson apua YouTube-videosta. Nyt luen Pohjantuli-kirjasarja. Kuuntelen Mirellaa ja muuta pop-musiikkia. Aion ehdottomasti katsoa Euroviisut ja veikkaan KAJ:n voittavan, Sofia sanoo.

– Kun Sofia kuuntelee äänikirjoja, hän ottaa kuulokojeet pois, jolloin hän ei kuule yhtään mitään muuta. Muutoin hän ei ota laitteita pois, kuin nukku-maan mennenä. Oikeastaan kuulolait-teet eivät tunnu häntä rasittavan, mutta olemme huomanneet, että hän on hektisten koulupäivien ja harrastusten jäl-keen väillä aika väsynyt. Emme koe, että kuulovammaisuus hänen elämäänsä juuri mitenkään rajoittaisi. Joitakin tulevai-suuden mahdollisuksia se tietysti rajaa pois, mutta niin paljon enemmän jää jäl-jelle kuin mitä menettää, Eetu tiivistää.

TAIDETERAPIA ON YKSI HOITO- MUOTO MYÖS UUDESSA LASTEN- SAIRAALASSA

Erilaiset taideterapiamuodot täydentävät valtakunnallista kivunhoidon mallia. Musiikki-, kuvataide- ja tanssi-liikterapiaa voidaan käyttää lääkkeettömänä kivun ja ahdistuksen hoitomuotonä. Esimerkiksi musiikkiterapiaa on hyödynnetty lastenpsykiatran ohella myös Uuden lastensairaalan Lasten kipukeskuksessa, joka on erikoistunut mm. syöpäkivuista kärsivien lasten hoitoon ja kuntoutukseen.

Musiikki herättää tunteita ja aktivoi alitajuntaa. Musiikillä on myös fysiologisia vaikutuksia.

Taideterapiat auttavat ilmaisemaan tunteita ja kuvaamaan kokemuksia, kun sanoja ei löydy. Toisille lapsille toimii ilmaisuotona paremmin kuvataide, toiselle musiikki, kolmannelle liike. Taideterapia avaa mahdollisuuksia nuorten potilaiden kokemusten ilmaisuun ja tunnistamiseen uudella tavalla.

Lähteet:

uudenlastensairaalantuki.fi, mielenterveystalo.fi

VÄITÖSKIRJATUTKIJAN HALUAA LUODA OLOSUHTEET, JOISSA KUROKSET SAAVAT OLLA KUROJA

Ursa Minor -työnsä ohella **Noora Karjalainen** on väitöskirjatutkija Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa. Väitöskirjatutkimaan hän tekee Koneen Säätiön tuella.

"Karjalainen pyrkii löytämään työskentelyssään sellaisia menetelmää, jotka ovat kurossa todellisuudessa luonnollisia. Hänelle luonnollisuuden tavoittelu on radikaali teko, jonka välittämä viesti on, että kuurot kehot ovat "sellaiseen valmiita, hyviä ja täydellisiä."

Taideyliopiston artikkelissa Karjalainen kertoo väitöskirjastaan ja siitä, mitä muuttuu, kun teatterin tekemisen näkökulmaa muutetaan niin, että sitä tehdään kuurojen näytelijöiden ehdoilla.

Lue artikkeli kokonaisuudessaan:

UNEN JA REALISMIN VÄLIMAASTOSSA

"Erityisosaamiseni on öljyvärimaalauksen ja sen lisäksi tutumpia teknikoita ovat digitaalinen sekä perinteinen piirtäminen. Pidän itseni haastamisesta ja jokaisen työn kohdalla kokeilen aina jotain uutta, olipa kyse tietyistä väristä, elementistä tai tekniikasta."

Samira Hashi, 26v.

Tamperelainen kuvataiteilija,
monitaituri ja maailmanmatkaaja

"Minua henkilökohtaisesti puhuttelevat eniten ihmisten kasvot, tarinat, sekä unenomaiset ja symbolismia sisältävät teemat. Töissäni näkeekin usein leikitteleviä perspektiivejä lempeällä realismin kosketuksella."

Kiinnostuisiko Samiran töistä?

Voit seurata hänen töitään
Instagramissa:
@juicysmang.o
Sähköposti:
samira.hashi99@gmail.com

"Inspiroidun jatkuvasti kaikesta ympärilläni tapahtuvista asioista, mutta suurimmat vaikuttaneen taiteeni saa kuitenkin luonnosta, ihmisistä, muistoista, unista ja keskityn pääasiassa muotokuviin tai tilannekuviuihin."

22.-23.11.2025

SYYSPÄIVÄT

Kiipula, Turenki

LAUANTAI 22.11.2025

- 10.30–11.00 Ilmoittautuminen
11.00 Tervetuloa Syyspäiville!
11.30–12.30 Lounas
12.30 Amazing Race Syyspäivät -kisa koko perheelle
13.45 Ohjaajien esittäytyminen & lapset ja nuoret ohjaukseen
Aikuiset
14.15–15.30 Kuulovammaisen lapsen koulupolku ja perusopetuksen tuen muutokset
15.45–17.15 Ohjattu vanhempien vertaiskeskustelu
Lapset ja nuoret
Hauskaa ohjelmaa ikäryhmittäin: mm. frisbee- ja minigolfia, leikkipuisto, liikuntaleikkejä ja -pelejä!
17.15–17.30 Lapset ja nuoret ohjauksesta
17.15–18.15 Päivällinen
18.30–19.15 Iltabileet
19.00–21.00 Saunat & uinti
Omatoimista pelailua liikuntasalissa
19.00–21.00 Iltapala

SUNNUNTAI 23.11.2025

- 7.30–8.30 Aamupala
8.30–8.45 Lapset ja nuoret ohjaukseen
Aikuiset
Liittokokous - tule mukaan ideoimaan toimintaamme!
Kuulovammaisten nuorten kokemuspuheenvuorot koulupolusta
Lapset ja nuoret
Hauskaa yllätysohjelmaa ikäryhmittäin
12.00–12.15 Lapset ja nuoret ohjauksesta
12.00–13.30 Lounas ja kotia kohti monta muistoa rikkaampaan!

Pidätämme oikeuden mahdollisiin muutoksiin.

TIETOA,
VERTAISTUKEA
& HAUSKA
OHJELMAA

Teema:
*Kuulovammaisen
lapsen koulupolku
ja perusopetuksen
tuen muutokset*

ILMOITTAUDU

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

ILMOITTAUDU
VIIMEISTÄÄN
19.10.2025:

Teksti Toni Hilden
Kuva Marie von Bell

Suuren suuri kiitos kaikille vuoden 2024 edunvalvonta- ja viestintäkyselyyn vastanneille! Saimme ennätykselliset 79 vastausta – lähes tuplasti enemmän kuin edellisvuonna, mikä tekee meidät hyvin iloiseksi. Suurin osa vastaajista oli 7–12-vuotiaiden kuulovammaisten lasten vanhempiä (47 %), joten tuloksissa korostuu alakouluikäisten vanhempien näkemykset. Vaikka aiheesta riittäisi juttua loputon, palstatila on rajallinen, joten nostan tässä esiin muutaman olennainen havainnon!

Sähköpostissa on voimaa

Perheiden piti valita vain yksi kanava, joka on heille tärkein tietolähde liiton toiminnasta. Tiivis ja helposti saavutettava tieto saa arvostusta, sillä 30 % vastaajista pitää liiton suoraposteja tärkeimpänä tietolähteensä, ja heti perässä seurasi uutiskirje (24 %), joka siis myös toimitetaan

suoraan sähköpostiluukkuun. Kolmannelle palkintopallille nousi mikäs muukaan kuin Nappi-lehti, joka oli 17 %:lle tärkein tietolähde.

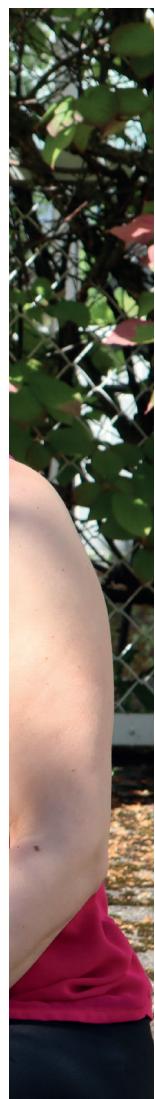
Perheet saavat hyvin tarvitsemaansa tietoa liiton viestinnän kautta. Eri-tyisen onnistunutta on ollut tulevasta vertaistoiminnasta tiedottaminen, (asteikolla 1–5, 5=paras tulos) keskiarvolla

4,6. Kuulo- ja viittomakielialan sekä lasten oikeuksiin liittyvä tieto on välittynyt hyvin (ka. 4,0 ja 3,9). Kehitettävää on jäsenyhdistysten toiminnasta tiedottamisessa (keskiarvo 3,2) ja arjen vinkeissä (keskiarvo 3,4). Kokonaisuutena perheet saavat tarvitsemansa tiedon hyvin: keskiarvo ja mediaani olivat molemmat 4,0.

Viestintäkanaviemme saavutettavuutta arvioitiin muun muassa käytettävyyden, selkeyden ja tiedon löydettävyyden perusteella – ja arvosanat olivat erinomaisia. Tulokset osoittavat, että viestintämme toimii teknisesti hyvin ja sisältö on selkeästi jäsenneltyä sekä helpposti omaksuttavaa.

Viestintäkampanja toi vertaistuen lähemmäs

Marraskuinen Verratonta vertaistukea-kampanja nosti vertaistuen merkityksen näkyväksi. Kampanjan viestintää seura-

si 43,6 % vastaajista. Valtaosa vastaajista (85,3 %) tunsi vertaistuen käsitteen jo ennen kampanjaa, ja kolmasosalle (32,4 %) kampanja lisäsi aiheesta ymmärrystä. Samoin vertaistoiminnan merkitys avautui paremmin 35,3 %:lle vastaajista. Erityisesti se, mitä vertaistuki merkitsee kuulovammaiselle lapselle ja tämän perheelle, tuli aiempaa selkeämäksi kampanjan myötä.

Myös tieto siitä, miten vertaistointiaan voi osallistua, lisääntyi: ennen kampanja 58,8 % tiesi, miten mukaan pääsee, ja 32,4 % kertoi ymmärryksensä kasvaneen kampanjan aikana. Kokonaisuudessaan kampanja sai myönteisen vastaanoton. Yli puolet (53,7 %) oli täysin samaa mieltä ja kolmannes (31,3 %) jokseenkin samaa mieltä siitä, että kampanja paransi heidän ymmärrystään vertaistuesta ja -toimiintusta. Voimme siis olla tytyväisiä kampanjan tuloksiin!

Vastaajat saivat myös kertoa omin sanojin, mitä he toivovat liiton viestinnältä jatkossa. Vastauksissa korostuivat selkeyys ja ytimekkyyys: toivottiin tiivistä ja informatiivista viestintää, joka on helposti omaksuttavissa arjen kiireiden keskellä. Aiheina esille nousivat mm. lisää tietoa kuulovammaisten lasten oikeuksista, apuvälineistä ja niiden käytöstä, vinkkejä harrastuksiin ja vapaa-aikaan liittyen sekä viittomakielisyyden tukemista. Pidämme nämä mielessä tulevia sisältöjä suunnitellessamme.

Haasteet arjessa sekä kuulovammaisen lapsen saama hoito, kuntoutus ja palvelut

Kyselyssä kartoitettiin myös perheiden kokemuksia kuulovammaisten lasten oikeuksista ja palveluista. Valtaosa koki saavansa lapselleen tarvittavaa hoitoa ja kuntoutusta, ja mahdollisuus osallistua näiden palveluiden suunnittelun arvioitiin hyväksi (ka. 4,2). Yhdenvertaisuuden kokemus sai sekä aika hyvän, mutta hieman edeltäviä alemman arvion (ka. 3,9), mikä heijastaa mm. alueellisia eroja palveluiden saatavuudessa.

Ammattiryhmien välillä nähtiin selkeitä eroja kohtaamisessa ja tietotasossa. Kuulonkuntoutuksen ammattilaiset saivat parhaat arvosanat sekä lapsen kohtaamisesta (ka. 4,6) että perheen tarpeiden huomioimisesta (ka. 4,2). Sen sijaan kasvatus- ja opetusalan henkilöstön tie-

tämystä kuulovammoista arvioitiin heikoksi (ka. 2,8), ja muu terveydenhuolto (ka. 2,2) sekä harrastusohjaajat (ka. 2,1) saivat vielä alhaisemmat arviot.

Perheitä haastavat arjessa erityisesti kuulovammaisen lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioimattomuus, vaihteleva tuen saatavuus koulupolulla, ammattilaisten riittämätön tietämys ja alueelliset erot palveluissa. Vanhemmat kokevat usein jäävänä vastuuseen ohjeistuksesta ja tiedon jakamisesta lapsen apuvälineistä eri ympäristöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa ja harrastuksissa. Erityisesti yläkoulussa tuen heikkeneminen, meluisat oppimisympäristöt ja puutteellinen tuki kuormittavat. Lisäksi lapsen itseenäistymiseen, opiskeluun ja tulevaisuuteen liittyvät kysymykset, rinnakkaiset haasteet kuten neuropsykiatriset piirteet, sekä epävarmuus palvelujen jatkumisesta aikuisuudessa tuottavat huolta. Perheet toivovat yleisesti edellä mainittuihin asioihin liittyen parempaa tiedonkulkuja, selkeää ohjeistusta, koulutusta ammattilaisille ja yhdenvertaisempaa palvelujen saatavuutta.

Liitto tukena arjen keskellä

Kyselyssä perheet arvioivat liitolta saamaansa apua, tietoa ja tukea asteikolla 1–5. Väittämät "Liitolta saaman apu, tieto tai tuki on tukenut lapseni kuntoutuspolku" ja "on tukenut perheeni arkea" saivat molemmat hyvän keskiarvon 3,9. Korkeimman arvosanan (4,2) sai kuitenkin väittämä "Olen saanut liiton toiminnan ja viestinnän kautta hyödyllistä tietoa ja vinkkejä muita kuulovammaisten lasten perheitä", mikä korostaa mahdollistamamme vertaistuen merkitystä perheille.

Vain osa perheitä koki saaneensa tietoa liitosta eri alojen ammattilaisilta (ka. 3,3), mikä kertoo siitä, että ponnistelutamme huolimatta tämän asian kanssa riittää töitä edelleen. Vahvistamme tiedonvälitystä määritetöistä, mutta alueelliset erot ja henkilöstön vaihtuvuus tuovat haasteita. Vaikka kannustamme ammattilaisia jakamaan tietoa liitosta, vastuu tiedon eteenpäin viemisestä jää loppukädessä heille. Tavoitteamme on tietenkin tavoittaa perheet kattavasti ja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kuulopolulla.

Kyselyssä kartoitettiin myös perhei-

den kokemuksia kuulovammaisten lasten oikeuksista ja liiton vaikuttamisyyöstä. Väittämä "Tarvitseen lisää tietoa kuulovammaisten lasten oikeuksista" sai keskiarvoksi 4,2, mikä osoittaa vahvaa tiedontarvetta. Lähes 60 % perheistä kertoi joutuneensa itse vaatimaan lapselleen kuuluvia oikeuksia.

Liiton vaikuttamistyö sai vastaajilta kiitosta. Väittämä "Koen, että liiton vaikuttamistyö on lisännyt kuulovammaisten lasten asioiden näkyvyyttä yhteiskunnassa" sai keskiarvoksi 4,2. Vieläkin korkeammalle (4,3) arvioitiin väittämä "Koen, että kuuloalan järjestöjen yhteisyyssä tekemä vaikuttamistyö on lisännyt kuulovammaisten lasten asioiden näkyvyyttä yhteiskunnassa". Järjestöjen välinen yhteistyö on erittäin tärkeää toimikenttämme muuttuessa koko ajan haastavammaksi mm. heikentyvien avustusten vuoksi, minkä takia on mieltä lämmittävää tietää, että myös te koettee yhteistyömme vaikuttavana. Yhdessä pystymme auttamaan kaikkia enemmän!

Kiitos teille

Lopuksi 18 perhettä jätti avoimia terveisiä ja tarkennuksia vastauksiinsa. Liitto sai kiitosta tärkeästä työstään, erityisesti nopeasta ja asiantuntevasta tuesta edunvalvonnallisissaasioissa sekä kurssien, leirien ja perhepäivien merkityksestä. Perheet toivoivat lisää tietoa kuulovammaisten lasten oikeuksista, tukea ja vinkkejä arjessa jaksamiseen sekä lisää ruotsinkielisiä materiaaleja. Esiin nousi toiveita myös paikallisyhdistysten toiminnan elvyttämisestä, erityisesti alueilla kuten Tampereella. Lisäksi perheet ilmiasivat huolta kuulovammaisten lasten oikeuksien toteutumisesta ja toivoivat liitolta ennaltaehkäisevästä vaikuttamistyötä esteettömyyshaasteisiin, kuten liialliseen meluun julkisissa tiloissa.

Kaikkea emme toisiaan mahdu nälä sivulle käsittelemään, mutta jokaisen vastaus on tuottanut meille todella arvokasta tietoa. Lämmin kiitos ajatuksitanne! Niiden avulla voimme kehittää ja suunnata toimintaamme entistä paremmin perheiden tarpeita tukevaksi, ja lisäksi pystymme myös todistamaan toimintamme merkityksen ja saavuttamamme tulokset kaikille liiton toimintaa rahoittaville ja tukeville tahoille. Näillä evällä on hyvä jatkaa, oikein iloista kestävä Napin lukijoille!

Kuvat Keanu Jang

ONNEA DEAF LIONS!

Deaf Lions voitti jääkiekon kuurojen maailmanmestaruuden Vancouverissa, Kanadassa toukokuussa. Joukkue sai kotimaassa juhlavastaanoton ja joukkueen kapteeni **Juho Leinonen** keräsi Ylen haastattelussa, että uskoo MM-kisavaiotolla olevan suuri merkitys kuulovammaisille. Seuraavana tavoitteena joukkueella on tuoda kirkkain mitalin kahden vuoden päästä pidettävistä kuurojen olympialaisista eli Deaflympicsista.

MITÄ TOIVOT KLVL:N VERTAIS-TOIMINNALTA ENSI VUONNA?

Liiton vertaistoiminnan, eli kurssien, leiriiden, perhepäivien ja monenlaisten verkotilaisuuksien kautta kuulovammaisten lasten perheet ovat saaneet vuosittain heille hyödyllistä ja tarpeellista tietoa sekä löytäneet elinikäisiä ystäviä, jotka ovat ilona ja tukena arjessa. Nyt on siinä vuorossa vaikuttaa! Kerro meille mitä

toivot vuoden 2026 vertaistoiminnalta. Vastaamalla kyselyymme voit vaikuttaa ensi vuoden vertaistoiminnan sisältöön, kohderyhmiin ja sijainteihin. Vastausaika on maanantaihin 30.6.2025 klo 23.59 saakka. Löydät kyselyn osoitteesta: klvl.fi/vertaistoiminta2026. Suuri kiitos arvokkaista vastauksistasi!

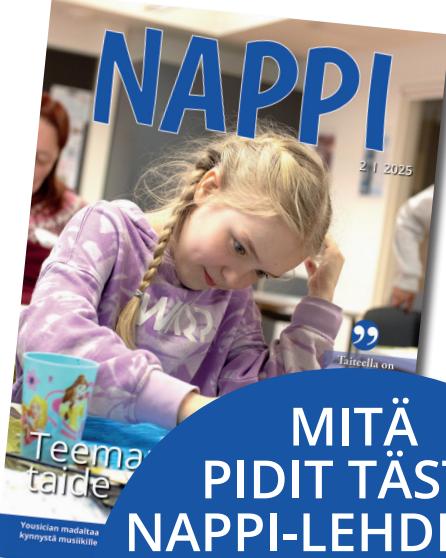
UUTISKIRJEEN PALVELUNTARJOAJA VAIHTUU

KLVL siirtyy käyttämään uutta uutiskirjetyökalua kesäkuusta alkaen. Uutiskirje lähetetään jatkossa Brevon kautta. Palveluntarjoajan vaihtoon vaikuttivat tekniset ongelmat ja tietoturvahuolenaiheet aiemman alustan kanssa. Brevo on monipuolin ja meille kustannustehokkaampi työkalu, joka käyttää EU:n sisäisiä palvelimia, näin myös tietosuoja paranee. Nykyisten tilaajien ei tarvitse tehdä mitään muutoksen vuoksi, mutta on hyvä huomioida, että uutiskirje tulee kesäkuusta lähtien uudesta lähettäjäosoitteesta.

Kuukausittain ilmestyvä uutiskirje tarjoaa ajankohtaisia kuulumisia liiton toiminnasta, kuulovamma-alalta sekä parhaat tärpit kursseille, leireille ja tapahtumiin. Jos et vielä saa uutiskirjetämmme, tilaa se osoitteessa klvl.fi/tilaa-uutiskirje – nän pysyt aina kärryllä meidän toiminnasta!

HELSINGIN SANOMAT HAASTATTELI OONA KONTTISTA KUULOVAMMAISEN IDENTITEETISTÄ JA KOKEMUKSISTA

24-vuotias Oona Konttinen on monelle tuttu kasvo KLVL:n ja Kuurojen Liiton toiminnasta. HS haastatti Konttista ja samalla suuri yleisö sai tutustua kuulovamman kanssa elämiseen ja kuulovammaisen kokemuksiin. Konttinen kertoo muun muassa kiusaamisesta ja erilaisuuden kokemuksista, sekä viittomakielisyydestä, koulusta ja identiteetistä kahden maailman välillä. Artikkeli on luettavissa kokonaisuudessaan HS-tilaajille. Artikkeli julkaistiin 10.5.

MITÄ PIDIT TÄSTÄ NAPPI-LEHDESTÄ?

Koitko sen sisällön hyödylliseksi? Haluatko ottaa kantaa johonkin lehdessä olleeseen asiaan? Voit lähettää meille palautetta Nappi-lehdestä nyt myös kätevästi suoraan lehtikohtaisen palautelomakkeen kautta. Anna palautetta tästä lehdestä: <https://link.webropol.com/s/nappi-2-2025>

KOKEMUKSIA ARJESTA: KUULOVAMMA JA ADHD LAPSEN ELÄMÄSSÄ

Oulun ammattikorkeakoulun toimintaterapien opiskelijat tekevät opinnäytetyötä, jonka aiheena on perheen arki, kun lapsella on kuulovamma sekä aktiivisuuden häiriö (ADHD).

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa perheiden kokemuksista arjen sujumisesta – sekä sen haasteista että voimavarista.

Lue lisää ja ilmoittaudu haastateltavaksi:

Från blygt barn till medieproducent

Endast ca 2 procent av de program som Yle producerar är teckenspråkiga. Här önskar Miguel få en förbättring till stånd.

Som medieperson är Miguel Peltomaa bekant för många, bland annat från Pikku Kakkonen, Yle Kioski och Tävlingen för ny musik (UMK). På HBFF:s vårdagar berättade Miguel för föräldrarna om hur han med mod att ta tillfället i akt, lust att prova nya saker och en egen stil, har lyckats göra sin hobby till ett yrke.

I bland påstår man att ingen kommer till dörren och knackar på, men för Miguel har det hänt. Flera gånger har han fått telefonsamtal från Yle som har lett till nya landvinnningar både angående teckenspråkigt programnehåll, och för Miguel själv. Dessa samtal skulle ändå inte ha kommit, om inte Miguel aktivt hade kastat sig in i sin hobby och tagit tillvara de tillfällen som erbjöds.

– Miguel, vad är din hemlighet? Den frågan får jag ofta.

Med den frågan menar man ofta hur Miguel har lyckats föra fram teck-

enspråket så att det fångat även icke-teckenspråkigas uppmärksamhet. Orsaken torde vara hans eget sätt att förhålla sig teckenspråk. På ett inspirerande sätt, utan siffror och statistik, vill han få majoritetsbefolkningen medveten om teckenspråk.

Pikku Kakkonen gjorde att drömmarna tog form

Miguel har blivit bekant för många familjer på grund av teckenspråkiga Pikku Kakkonen. Han var inte endast programledare, utan också med och ut-

vecklade konceptet för programmet.

Miguel har varit med i ett kollektiv, där man framförde bland annat teckenspråkig gatupoesi. Via dessa framföranden träffade han gänget bakom produktionen av Pikku Kakkonen, och några år senare frågade man om han kan vara med och utveckla teckenspråkiga Pikku Kakkonen tillsammans med programledare Susanna Volanto. Man ville inte ha bara en översatt version av det talade programmet, för det var frågan om både språk och kultur. Projektet höll på i två år.

– Då förstod jag, att det här vill jag göra. En dröm, som jag inte ens hade kunnat sätta ord på, hade blivit sann.

Mode kan bryta isen

Miguel berättar att han var blyg som barn. Även om Miguel hade en progressiv hörselnedsättning, och hela familjen var tvungen att anpassa sig till förändrade situationer, var musiken limmet i fa-

miljen. Vid sidan av musicerandet, blev Miguel intresserad av att uppträda och han började drömma om att bli rockstjärna. År 2011 fick Miguel ensidigt CI. Det vände upp och ner på Miguels värld – en dörr öppnades på ett nytt sätt till världen utanför den närmaste kretsen. Implantatet och hörselhabiliteringen gav honom mod att bekanta sig med nya människor.

Mode har också länge varit en hjärtesak för Miguel. Med kläder och egen stil har han ordlöst kunnat föra fram sin egen person, och i nya situationer har det varit lätt att bryta isen med samtal om kläder.

Musiken har alltid varit med på färden, och Miguel, som kallar sig musiknörd, berättar att han hör på olika sorters musik, från heavy till rap. Trots den breda musiksmaken tyckte han först inte om Käärijäs låt i ESC, Cha Cha Cha. I och med den låten blev han själv en stjärna som alla kände till. Miguels stylade musikvideo på sociala medier, till vilken han hade överslatt Cha Cha Cha till teckenspråk inför UMK, fick en aldrig tidigare skådad spridning och samtalens för tidningsintervjuer började hagla. Nuförtiden är det Miguels eget produktionsbolag som producerar hela den teckenspråkiga biten av UMK, och Miguel uppträder med många artister på scenerna runtom i landet. Drömmen om att bli rockstjärna har förverkligats.

De som sitter i publiken har inte direkt ställt följdfrågor. Istället har många tackat och sagt att det är så fint att deras barn har en sådan förebild som Miguel Peltomaa. Särskilt för många tvåspråkiga barn är det verkligen viktigt att få se rollmodeller som Miguel.

Tips till föräldrar

Miguel berättar om hur viktigt familjens och föräldrarnas stöd har varit. Då det gäller skola och hobbyer sätter han värde på att föräldrarna på förhand hade förberett ledarna och lärarna, så att han själv kunde koncentrera sig på det han skulle göra. Å andra sidan är det också bra att barnen, från och med en viss ålder, själva är med i diskussionerna, så att de i framtiden kan sätta ord på sina behov.

NAPPI | LEDARE

Hurudan språkform kunde beröra oss alla?

Till mina arbetsuppgifter hör forskning inom teckenspråken, och inom dess ramar har jag ofta funderat på språkets dimensioner i vårt dagliga liv. Vi är alla olika. Det gäller också språken, det finns skrivna, talade och tecknade språk, icke andra kommunikationsformer att förglömma. Ur identitetsperspektiv är det beundransvärt att man kan bygga sin jag- och världsbild utgående från ett språk. På sistone har jag ändå funderat att vi också behöver en sådan språkform, som skulle hjälpa oss att bättre förstå varandra över språk- och kulturgrenarna. Kunde teckenspråkig poesi vara en potentiell brobyggare?

Teckenspråkiga dikter kan skapas direkt på teckenspråk, eller vara översättningar från till exempel finska. En 'ren' teckenspråkig dikt grundar sig på kroppsliga element, som händerna, huvudet, mimiken och kroppen. De samarbetar sömlöst och bildar en komplex helhet, och för åskådaren kan det känna som att vara i en film. Dikter är mångbottnade och innehåller många metaforer. Även upprepning och symmetri spelar viktiga roller, för med upprepning ett visst antal gånger lyfter man fram vissa saker, och symmetri i tecknens lokaliseringar på olika ställen i teckenutrymmet gör att budskapet förstärks. Det är fascinerande att exempelvis solens placering ovanför huvudet, och havets vågor placerade framför magen bildar en logisk helhet.

Det fina med teckenspråkig poesi är dessutom, att fasta tecken (jämför med etablerade skrivna/talade ord) inte alltid behöver förstås. En person som är okunnig i teckenspråk kan ana sig till vad dikten handlar om, då hen märker nyans-

skillnader i hur mimiken växlar från sorg till glädje, och hur tecknens rytm är snabbare eller längsammare. Eller till exempel inslag som påminner om rollbyte, där hela kroppen är med i scenuttrycket och får representera ett visst fenomen. Det mest imponerande av allt jag hittills sett, var en hockeydikt, där teckenaktören levde sig så in i ishockeyklubbens skaft, att skaftet böjde sig till bristningsgränsen och darrade när det sköt iväg pucken med sån kraft att Patrik Laine hårdeste skott bleknar i jämförelse.

Jag rekommenderar varmt att man bekantar sig med Teckenspråkiga biblioteket, som upprätthålls av Dövas Förförfattarförbund (<https://viittomakielinankirjasto.fi/>) där det finns många storslagna dikter. Teckenspråkig poesi tog mig till högre höjder i en gemenskap som mystiskt nog påminde om Harry Potters trolldomsskola, och i den blev jag varmt mottagen, även om jag först inte behärskade finskt teckenspråk så bra.

Juhana Salonen

Jag är döv och teckenspråkig och jobbar som projektforskare vid Jyväskylä universitet. <https://juhanasalonen.com/>

Familjen Blomqvist har erfarenhet av hörselhabilitering i två länder

Till familjen Blomqvist hör från vänster till höger: Sofia, Silja, Ellen, Lauri och Eetu.

Familjen Blomqvist från Helsingfors består av mamma **Silja**, pappa **Eetu**, 13-åriga **Ellen**, 9-åriga **Sofia** och 4-åriga **Lauri**. De är i ishallen i Hertonäs för att se på då Sofia har övningar i synkroniserad konståkning. Sofias hörselskada upptäcktes strax efter födseln, men den hann man inte göra så mycket åt i Finland, för familjen var på väg att flytta till USA. Minstingen i familjen, Lauri, har också en hörselnedsättning.

De två yngsta barnen i familjen Blomqvist har nedsatt hörsel. Sofias hörselnedsättning upptäcktes redan i samband med hörseltesten på förlossningsavdelningen. Familjen hade inte så mycket tid att grunna på saken, för de hade

siktet inställt på USA.

– Inte blev vi upprörd över att Sofia har en hörselskada. Kan- ske var vi lite skeptiska, för hon hörde ändå vanligt tal helt tydligt. Då vi sen fick mera information, skingrades den sista lille oron. Vi förstod att det var frågan om en hörselnedsättning och att man inte kunde göra nånting åt saken. Vår uppgift var bara att göra vårt bästa utgående från de råd vi hade fått. Vi hade egentligen inte tid att oroa oss, eftersom vi hade flytten till USA framför oss, berättar pappa Eetu.

Då familjen flyttade till New York, var Sofia ungefär ett halvt år gammal. Man hade konstaterat att Sofia hade med- elsvår dubbelsidig hörselskada, men användningen av höraparater och hörselhabiliteringen kom igång först i USA. An- gående den nya hemstaden hade familjen Blomqvist tur, för i New York har man ett program för tidig och övergripande insats.

– Nästan allt var gratis, från höraparater till talterapi och dag- hem. Då Sofia var två år, var vi med i en föräldra-barngrupp som träffades ett par timmar i veckan, vi var på talterapi tre gånger per vecka och till en hörsellärare två gånger per vecka.

Hörselläraren lärde ut hur man använder hörapparaterna. Det var privat service, men med stöd av staden. Likadan service kan man inte förvänta sig i alla delstater. Det är också viktigt att komma ihåg att staden stödde servicen bara tills barnet var tre år, påpekar mamma Silja.

Sommaren 2020 återvände familjen till Finland. Eftersom de hade lämnat Finland snart efter att de fått veta att Sofia hade en hörselskada, hade de inte hunnit bekanta sig med finländska hörselskadade och deras organisationer. Eetu och Silja hade inte haft några kontakter till hörselskadade förrän Sofia föddes i familjen.

– Vi bekantade oss med organisationer för hörselskadade först i USA. Även om USA brukar anses som individcentrerat, är det också ett riktigt samhälleligt land och många söker sig till olika gemenskaper. I daghemmet ordnades det jättemånga evenemang för familjerna. Det var intensiv verksamhet. Eftersom vi kom tillbaka till Finland under coronatiden, fanns det så klart inte så mycket verksamhet till buds. Även om verksamheten i USA var mera intensiv än den i Finland, visste man att den pågick bara fram till ett visst skede. Även om stödet i Finland är annorlunda, fungerar det som erbjuds bra och kan fås mera systematiskt runt om i Finland, funderar Eetu.

Tvåspråkiga Sofia klarar sig bra i skolan och i vardagen trots den nedsatta hörseln

Mamma Silja jobbar som klass- och matematiklärare på lågstadiet och högstadiet i en grundskola. Pappa Eetu är teknologichef inom ett riskkapitalbolag. För föräldrarna har det varit en lättnad att Sofias språkutveckling och skolgång har gått bra. Sofia är tvåspråkig, eftersom familjen bodde i USA tills Sofia var fyra år.

– Vid sidan av finska och engelska, lär sig Sofia nu spanska, för hon inte verkat vara för belastad. I skolan har det inte funnits andra utmaningar än att de nästan glömmer att använda FM-apparaten, eftersom Sofia klarar sig så bra utan. I förskolan kom vi överens om att läraren och Sofia skulle tävla om vem som först kom ihåg att FM-apparaten ska användas. Vinnaren fick ett klistermärke, säger Silja med ett skratt.

Sofia går i tvåspråkig klass i en vanlig skola och alla hennes närmaste vänner är hörande. Förra sommaren deltog Sofia i HBFF:s sommarläger tillsammans med sin storasyster Ellen. Sofia tyckte att det var roligt att vara på lägret tillsammans med andra hörselskadade barn, och där hittade hon också några nya vänner. I sommar ska Sofia fara på lägret igen, den här gången med sin bästa hörande vän.

– Jo, jag pratar ibland om hörande och hörselskadade. Om en kompis frågar varför jag har hörapparater, berättar jag att jag är hörselskadad. Det känns riktigt bra att berätta och alla är förstående. Det har också gått bra i skolan, och man har tagit hänsyn till mig. Mitt favoritämne är gymnastik, men då jag blir stor vill jag bli veterinär, för jag vill ta hand om djur. Särskilt hästar. Jag har varit och ridit och jag håller också på med käpphästar med mina kompisar. Jag har gjort en egen käpphäst och så gör jag häststall av kartong och glasspinnar, berättar Sofia.

Familjen gick med i HBFF när de kom tillbaka till Finland. De har också bekantat sig med andra familjer via Ku-

loauris. Familjen har ännu inte starka kontakter till gemenskaper för hörselskadade, men de upplever inte heller att de är ensamma. Sofias mormor har också diagnosticerats som hörselskadad och fått CI.

– Sofia har alltid kunnat berätta om sin hörselskada på ett bra sätt. Hon har helt varit du med saken. Storasyster Ellens skridskokompis är också hörselskadad, men Sofia har kanske inte egna nära kompisar som också är hörselskadade. Vi får se efter sommarlägret, om hon har hittat nya kompisar, funderar Eetu.

Ellen, som går på sjätte klassen i samma skola som Sofia, är den i familjen som först började med synkroniserad konståkning, och Sofia har gått i storasysterns fotspår. För några år sedan bröt Ellen vristen, och senare har hon fått belastnings-skador i ryggen. I framtiden vill Ellen bli läkare, så att hon kan hjälpa andra som lider av liknande skador. Hon tycker att det inte är något konstigt med lillasysterns hörselskada.

– Inte har den varit nån intressant sak, och inte har jag behövt ta hänsyn till den. Jag kan några tecken som kan användas då man simmar. Det var inget konstigt med sommarlägret. Jag berättar nog för kompisarna att min lillasyster har hörapparater, om de frågar om saken, men det intresserar dem inte, säger Ellen med utpräglad tonårsattityd.

Andra konstnärliga element i familjen förutom konståkning

Familjens minsting Lauri går i daghem. Han har en lindrig hörselnedsättning. Han tycker inte om att använda hörapparaterna, för han tycker att de går för långt in i örongångarna. Följande dag ska han intervjuas inför den kommande hobbbyn fotboll. I familjen hittas många andra hobbysidor förutom synkroniserad konståkning och ridning.

– Jag cyklar till jobbet och så har jag gått i barnens fotspår och provat på konståkning. Jag läser och lyssnar på böcker, särskilt historiska romaner, berättar Silja.

– Jag cyklar och går på gym. Jag har bred musiksmak, men lyssnar mest på progressiv rock från 60- och 70-talet. Jag läser och lyssnar på böcker, men främst faktaböcker, facklitteratur, självbiografier och historia. Jag läser Harry Potter för barnen på kvällarna, berättar Eetu.

– Jag läser inget. Jag lyssnar på finsk rap, säger Ellen med bestämdhet.

– Det stämmer inte. Förr läste du jättemycket. Och nu har du ju läst Hobbiten, påpekar Silja och Ellen nickar.

– Jag har börjat spela piano. Jag spelar för mig själv där hemma för att det är kul. Jag tar inte lektioner, men jag kollar på YouTube-videoer hur man gör. Nu läser jag bokserien Norrskeden. Jag lyssnar på Mirella och annan populär musik. Jag tänker definitivt se på Eurovisionen och jag slår vad om att KAJ vinner, säger Sofia.

– Då Sofia lyssnar på ljudböcker, tar hon bort hörapparaterna, så att hon inte ska höra andra ljud. I övrigt tar hon bort hörapparaterna bara då hon går och lägger sig. Egentligen tycker hon att hörapparaterna inte är besvärande på nåt sätt, men vi har märkt att hon är ganska trött ibland efter hektiska skoldagar och hobbyer. Vi upplever inte att hörselskadan skulle begränsa hennes liv på nåt sätt. En del framtida möjligheter blir kanske begränsade, men det som faller bort är så mycket mindre än allt det som är kvar, summerar Eetu.

Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto

TULEVAT TAPAHTUMAT 2025

KURSSIT

Kurssuja kohdennetaan lapsen iän, kuulovammatyypin ja toivotun teeman mukaan. Tarjoamme tietoa, vertaistukea ja mahdollisuuksia tutustua samankaltaisessa elämän-tilanteessa oleviin perheisiin mukavan ohjelman parissa.

KESKIVAIKEASTI KUULOVAMMAISTEN LASTEN PERHEET

5.9.
7.9.

Ilmoittautuminen 3.8.2025 mennessä

Tietoa, vertaistukea ja mukavaa ohjelmaa keskivaikeasti kuulovammaisten lasten perheille. Kurssi sopii hyvin myös vaikeasti kuulovammaisten lasten perheille.

📍 Marttinen, Virrat

26.9.
28.9.

HEI, MITÄ KUULUU KOULUUN?

Ilmoittautuminen 24.8.2025 mennessä

Tietoa, vertaistukea ja mukavaa ohjelmaa koululäisen ja sitä lähestyvien kuulovammaisten lasten perheille. Kurssin teemana on kuulovammaisen lapsen tukitoimet koulussa.

📍 Norvajärven leirikeskus, Rovaniemi

26.9.
28.9.

FAMILJEKURS

Familjekursen är en veckolsutskurs för svenska språkiga familjer med hörselskadade barn. Kursen ordnas i samarbete med DHBS, Döva och hörselskadade barns stödförering rf.

📍 Paikka julkistetaan myöhemmin

24.10.
26.10.

ITSETUNTO JA IDENTITEETTI

Ilmoittautuminen 21.9.2025 mennessä

Tietoa, vertaistukea ja mukavaa ohjelmaa kaikkien kuulovammaisten lasten perheille. Kurssin teemana on kuulovammaisen lapsen ja nuoren itsetunnon ja identiteetin tukeminen.

📍 Hyvärilä, Nurmes

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

Ilmoittautuminen ja lisätiedot:

KLVL.FI/TAPAHTUMAKALENTERI

PERHEPÄIVÄT

Perhepäivät ovat avoimia kaikkien kuulovammaisten lasten perheille ja niissä on mukana kaikenikäisiä vauvasta vaariin.

KESÄPÄIVÄT - TEEMANA SUPERSANKARIT

Ilmoittautuminen 1.6.2025 mennessä

Koko perheen hauska kesäinen tapahtuma Piispalan upeissa rantamaisemissa! Ohjelmassa on vertaistukea ja paljon mukavaa puuhaa, kuten perheiden välinen joukkuekisa, rantaasuntat, uintia ja nuotiohetkiä.

📍 Piispala, Kannonkoski

SYYSÄVÄT - TEEMANA KOULUPOLKU

Ilmoittautuminen 19.10.2025 mennessä

Tervetuloa tapaamaan muita kuulovammaisten lasten perheitä! Tarjolla on tietoa koulupolusta, perustopetuksen tuen muutoksista sekä hauskaa ohjelmaa koko perheelle. Päivien yhteydessä järjestetään syysliittokokous.

📍 Kiipula, Turenki

LEIRIT

Leireillä on luvassa hauskaa ohjelmaa ja itsenäistymisen mahdollisuuksia kuulovammaisille ja kuuroille 7-17-vuotialle lapsille ja nuorille.

LASTEN SEIKKAILULEIRI 2025

Ilmoittautuminen 1.5.2025 mennessä

Leiri on suunnattu 7-13-vuotialle kuulovammaisille lapsille ja nuorille. Leiriläiset pääsevät nauttimaan kesästä mukavan uusien ystävien parissa!

📍 Spesian opisto, Pieksämäki

NUORTEN SUURLEIRI 2025

Ilmoittautuminen 30.4.2025 mennessä

Nuorten Suurleiri kokoaa yhteen kaikki Suomen kuulovammaiset, kuurot ja kuulonäkövammaiset 13-17-vuotiaat nuoret.

📍 Piispala, Kannonkoski

NUORTEN SYYSLEIRI 13-17-VUOTIAILLE

Ilmoittautuminen 31.8.2025 mennessä

Leirillä nuoret pääsevät tutustumaan monipuolisen ja hauskan ohjelman parissa. Leiri järjestetään yhteistyössä Kuuloliiton ja LapCl ry:n kanssa.

📍 Marttinen, Virrat

Pidätämme oikeudet muutoksiin.